

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

לפני כבוד השופטת אורלי מור-אל

תובע: פלוני

נגד

נתבעת: המאגר לביטוח רכב חובה ("הפול") בע"מ

מטעם התובע: עו"ד א. פרויליך ואח'
מטעם הנתבעת: עו"ד ש. ברקוביץ

פסק דין

עניינו של פסק הדין בפיצוי המגיע לתובע בגין נזקי הגוף שנגרמו לו בתאונה דרכים, בהתאם לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1985 (להלן: "חוק הפיצויים").

תמצית העובדות וטענות הצדדים

1. התובע, וליד 1990 נפגע בתאריך 5/8/18 בתאונת דרכים עצמית בעת שנהג באופנוע. הנתבעת הינה מבטחת האופנוע בעת התאונה.
2. מומחים שמונו מטעם בית המשפט לבדיקת התובע בתחומים של אורתופדיה, כירורגיה פלסטית ופסיכיאטריה, קבעו לתובע נכות בשיעור 18.72% בתחום האורתופדיה, 15% בתחום הכירורגיה הפלסטית ו- 20% נכות בתחום הפסיכיאטריה. סח"כ 44.73% אתוזי נכות צמיתה.
3. התביעה הוגשה לכתחילה בבית משפט שלום ואולם לאחר שנקבעו הנכויות הועברה, לבקשת התובע, לבית המשפט המחוזי.
4. הנתבעת מודת בחבות ובכיסוי הביטוחי.
5. בדיוני ההוכחות שהתקיימו בתיק, נשמעו עדויותיהם של התובע, אביו ומנהלו הישיר בעבודה וכן נחקר המומחה בתחום הפסיכיאטריה.
6. הצדדים חלוקים מחלוקת רחבה ועמוקה בנוגע לשיעור הנכות הרפואית והתפקודית שנגרמה לתובע בתאונה וכן בנוגע לשיעור הנזק שנגרם לו, בין היתר בשים לב לקורותיו מאז התאונה. לנוכח יריעת המחלוקת בין הצדדים אדון תחילה במצבו הרפואי של התובע בעקבות התאונה, בפגיעה התפקודית שנגרמה לו ולבסוף בשיעור הנזק.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

הנכות הרפואית שנגרמה לתובע

7. התובע תאר בתצהירו שבמועד התאונה בשעה 01:30 לערך, כעת שרכב על אופנוע, נכנס כטעות לשטח עבודה שאינו מיועד לנסיעה, איבד שליטה באופנוע והתנגש בעוצמה בקיר בטון, התגלגל על הכביש והתנגש בחומה מימין.

8. התובע פונה ממקום התאונה כאמבולנס לבית החולים, שם אובחן כמי שסובל ממגיעות רבות ובין היתר: שברים בצלעות, קו שבר בעצם האגן מימין, המטומות ביוזים של חוליות מותניות, חבלה בכתף, שפשופים מרובים בגפיים, התובע עבר הטריה של הפצעים, תפירה וחבישות. התובע התלונן גם על כאבים בברך ובקרסול שמאל ללא ממצא גרמי. לאחר אשפוז של 8 ימים, הועבר התובע לשיקום באשפוז, תוך שתועד שהוא מוגבל במעברים ותפקוד בסיסי ואינו נייד. בהמשך אובחן אצל התובע שבר ראש האולנה בשורש כף יד ימין, שבר במרפק שמאל בראש הרדיוס, כמו כן אובחן קרע חלקי של רצועה צולבת ומייניסקוס בברך ימין, קרע מייניסקוס משמאל ונגע SLAP בכתף.

במהלך אשפוזו קיבל התובע תמיכה פסיכוסוציאלית, ובית היתר התלונן על קושי בשינה, תפיסת האירוע כמסכן חיים ונדרש לתמיכה רגשית.

התובע שהה בשיקום 87 ימים, וסתייכ ימי אשפוזו מאז הגיעו לבית החולים 94 ימים. לאחר שחרורו המשיך התובע בטיפולי פיזיותרפיה בקהילה וכן בטיפולים נפשיים. התובע אובחן כמי שסובל מתסמונת פוסט-טראומטית עם פלשבקים והומלץ לו על אשפוז יום פסיכיאטרי. לתובע אושר שימוש בקנביס רפואי עקב תלונותיו על כאבים ומצבו האורתופדי.

אסקור את מצבו הרפואי של התובע בכל אחד התחומים בהם נפגע.

מצבו הרפואי של התובע בתחום האורתופדיה

9. התובע נפגע בתאונה בחלקי גוף שונים, ובין היתר נגרמו לו שברים בצלעות המטומות כעמוד שדרה, פגיעה בכתף, פגיעה בכרכיים, שבר במרפק, שבר בשורש כף היד, שבר כאגן מימין ועוד. לאחר התאונה עבר התובע הליך שיקום ממושך, שלאחריו המשיך טיפולים פיזיותרפיים ואחרים ומעקב בקהילה. מתוך החומר הרפואי שצורף עולה שהתובע נזקק לתרופות משככות כאבים ובשלב מסויים אף אושר לו קנביס רפואי במינון הולך ועולה.

10. לבדיקתו של התובע בתחום האורתופדיה מונה די"ר פריטש פרי. המומחה סקר בחוות דעתו את מצבו של התובע לאחר התאונה, את הטיפולים שקיבל זאת תוצאות הבדיקות העדכניות. התובע התלונן בפני המומחה על קושי בתפקוד עם היד השמאלית, מדי פעם מרפק שמאל נתקע, כאב באזור מפרק הירך השמאלי, הגבלה בתנועות וכאבים בשורש כף היד הימנית, ברך ימין משוחררת עם כאבים, כאבי צוואר, כאבי גב תחתון. התובע ציין שלא סבל בעבר מכאבים אלו וכן ציין שאין הפרעה במרפק הימני, הכתף הימנית, הברך השמאלית ושורש כף היד השמאלית.

כאשר לעמוד שדרה צווארי מצא המומחה שקיימות הגבלות תנועה קלות בחלק מן הטווחים. המומחה העריך את נכותו של התובע ב 5% נכות לפי סעיף 37 (5) (א) תקנות המוסד לביטוח לאומי (קביעת זרזות נכות לנפגעי עבודה), התשס"ו-1936 (להלן: "התקנות"), אך קבע שאין לזה קשר עם התאונה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

באשר לכתף שמאל נקבע שאין דלדול שרירים, טווחי תנועה פסיבי ואקטיבי זהים לימין, כוח תקין, כוח סובסקפולריס תקין, מבחנים שונים יצאו שליליים, לרבות מבחן חרדה. O'BRIEN TEST – חיובי משמאל, שלילי מימין, רגישות בלחץ מעל סדק מפרקי, וכן בהדמיות נראה קרע קדמי. המומחה העריך את נכות של התובע בכתף השמאלית ב- 5% לפי חלקיות סעיף 41 (1) (א) לתקנות.

במרפס השמאלי, נחבל התובע בתאונה ואובחן שבר בראש הרדיוס, בבדיקות המומחה נמצאה רגישות מעל ראש הרדיוס. המומחה ציין שלאחר האשפוז אין תלונות על המרפס השמאלי. המומחה קבע שסביר להניח שגורם נזק סחוסני קל מאוד בעקבות שבר ללא תזוזה והעריך את נכותו של התובע בשיעור של 2% לפי חלקיות סעיף 35 (1) (ב) לתקנות.

אשר לשורש כף היד הימנית, המומחה ציין שבתאונה קודמת נחבל התובע בשורשי כפות הידיים אך אין ציון שסבל משבר. בתאונה סבל התובע בשורש כף היד הימנית משבר ללא תזוזה של הסטילואיד האולנרי. בבדיקה קיימת הגבלה בדורסיפלקסיה עד 50 מעלות לעומת 70 מעלות משמאל, עם רגישות מעל D.R.U.J. בצילום נראה מצב לאחר שבר ללא תזוזה של קצה הסטילואיד האולנרי השבר מחובר בעמדה אנטומית. המומחה העריך את נכותו של התובע בשורש כף היד הימנית בשיעור של 3% לפי חלקיות סעיף 35 (1) (ב) לתקנות.

באשר לעמוד שדרה מותני, המומחה מציין שהתובע סבל לאחר תאונה קודמת ובעברו מכאבים בגב תחתון. גם בתאונה דגן נפגע בגב תחתון, אך אין במסמכים שלאחר 12/8/18 תלונה לגבי גב תחתון. הבדיקה הפיזיקלית תקינה, צילומי הרנטגן תקינים, המומחה קבע שלא נגרמה נכות בגב תחתון.

אשר למפרקי הירכיים, המומחה ציין שלאחר תאונה קודמת משנת 2014 סבל התובע מכאבים במפרק הירך השמאלי. בתאונה דגן מצוין קו שבר עדין באליאקוס הימנית ועד לחלקו העליון הקדמי של האצטבולום ולאחר תאונה דגן אין במסמכים תלונה לגבי מפרק הירך הימני. בבדיקה ובהדמיות לא נמצאו ממצאים. המומחה קבע שלא נגרמה לתובע נכות בפרקי הירכיים.

אשר לברך הימנית, קבע המומחה שהתובע סבל מכאבים בברך בשנת 2011, ונפגע בתאונה קודמת בברך בשנת 2012 אולם לאחר מכן אין תלונות. בתאונה דגן נחבל התובע בברך הימנית ובהמשך התלונן על אי יציבות של הברך. בבדיקה קיימת אי יציבות קדמית של הברך. בבדיקת MRI אובחן קרע חלקי של ה-A.C.L. – בנסיבות אלה העריך המומחה את נכותו של התובע בברך הימנית בשיעור של 10% לפי מחצית סעיף 48 (2) (ב) לתקנות.

המומחה הוסיף שאין לצפות לשיפור או החמרה במצבו של התובע, הוא מתקשה בכל פעילות ספורטיבית או פיזית, זקוק לייצוב ארטרוסקופי של הקרע בכתף וטיפול פזיותרפי לברך ימין.

באשר לנכויות זמניות, קבע המומחה 100% למשך חודש, 50% למשך חודשיים נוספים, 40% למשך שלושה חודשים נוספים, 30% למשך חצי שנה נוספת, ולאחר מכן נכות צמיתה בשיעור של 18.72%.

11. באי כוח התובע שלחו למומחה שאלת הבהרה בנוגע לנכות בשורש כף היד, בעקבות בדיקת הדמיה עדכנית שהצביעה על נזק לרצועות שורש כף היד, ואולם המומחה עמד על דעתו שנכותו של התובע עומדת על 3%.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

12. הצדדים לא זימנו את המומחה לחקירה ולא חלקו על חוות דעתו. הכלל הוא, כי בית המשפט לא יסטה ממסקנותיו של המומחה הרפואי אלא בהתקיים נסיבות מיוחדות ונימוקים משכנעים (ראה לדוגמה ע"א 3056/99 שטרן נ' המרכז הרפואי על שם חיים שיבא (4/2/2002); ע"א 9598/05 פלוני נ' חברת ביטוח "המגן" בע"מ, פסקה 7 (28.3.2007); ע"א 293/88 ניימן יצחק נ' מוניטי רבלי (31/12/88)). בנסיבות עניין, אין מקום לסטות מן הנכויות הרפואיות שקבע המומחה.

מצבו הרפואי של התובע בתחום הרפואה הפלסטית

13. בתאונה נגרמו לתובע חתכים ושמומים, הוא נזקק להטריית עור ותפרים בחלקים שונים של הגוף, ונותרו לו צלקות.

14. לבריאות נכותו בתחום הפלסטיקה מונה פרופ' חייק יוסף. בחוות דעתו ציין המומחה שהתובע סובל מצלקות כלאחר שפשוף עם שינוי מרקם ומעט צבע לזהה זו צדדיות בשכם ימין, שוק ימין, כף יד חלק פלמרי זו צדדי, צלקת שקועה ומעוותת מקובעת חלקי בשוק ימין וברך שמאל עם עוות של האזור, צלקת אצבע 3 כף יד ימין. המומחה ציין שהצלקות וציבות ואינן עתידות להשתנות וקבע 100% נכות עד לחודש לאחר התאונה, ולאחר מכן 15% אחוז נכות לצמיתות בהתאמה לסעיף 75 (1) א-ג לתקנות.

15. גם מומחה זה לא זומן על ידי הצדדים לחקירה על חוות דעתו, וגם בהקשר לחוות דעת זו אין עילה להתערב בנכות הרפואית שנקבעה.

מצבו הרפואי של התובע בתחום הפסיכיאטריה

16. עוד במהלך אשפוזו, במסגרת הליך השיקום ולאחר מכן בקהילה ועד לעת הזו אלה התובע נמצא במעקב וטיפול פסיכיאטריים בעקבות התאונה. התובע אובחן כמי שסובל מתסמונת פוסט-טראומטית, קשיי שינה וסימפטומים נוספים ומטופל בשיחות וטיפול תרופתי משמעותי.

המסמך הפסיכיאטרי האחרון שהומצא לתיק בית המשפט (עמ' 225 לראיות התובע), הינו מתאריך 24/4/22 מהמרכז הרפואי שיבא, מחלקת פסיכיאטריה כללית, שם מטופל התובע אצל די"ר כספי. בין היתר מתואר במסמך זה השינה של התובע פגומה עם יקיצות מרובות תוך סיוטים קשים והתקפי חרדה, מתח ומצב רוח ירוד, ריכוז ותפקוד פגומים, עוררות יתר, דריכות, הימנעויות. כאבים דיפוזיים באגן, בכתפיים ובכל הגוף. מתאר שהוא מסתגר ונוטה להתבודד. מתוארות תחושות אשמה, תסכול ויאוש, הסתגרות וככי, פלשבקים והתקפי חרדה, כל הזמן סיוטים על התאונה. הצליח להפסיק שימוש בסמים ובאלכוהול. נוטל תרופות פסיכיאטריות: וולברטרין 300 מ"ג, ציפראלקס 20 מ"ג, מירו 30 מ"ג, קלונקס 0.5 מ"ג, עד פעמיים, בונדורמין 0.25 מ"ג. מטופל בקנביס רפואי 40 ג' על ידי מרפאת כאב. התובע קיבל הסבר על הסיכון בהתמכרות לקלונקס, ציין שאינו מעוניין בתהליך הכרה בביטוח הלאומי מאחר שנמצא במהלך תביעה למול הביטוח. התובע קיבל הסבר על הצורך בתהליך שיקומי, ובטיפול פסיכולוגי פרטני וזכאויותיו למול קופת חולים, הומלץ על אשפוז יום פסיכיאטרי בהקדם. צויין שניתן עיזוד להגיע באופן סדיר. די"ר כספי מציינת שהרושם הוא שמדובר בגן 31 הסובל מ-PTSD ותסמיני דיכאון וחרדה עם קשיי תפקוד ניכרים, ללא עדות למצב פסיכיאטרי או למסוכנות. ברקע הפרעת קשב וריכוז. מתאים מאוד להמשך תהליך טיפולי על-ידי צוות רב

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

מקצועי באשמוז יום פסיכיאטרי. זומן למעקב עוד 4 חודשים, המשיך מעקב רופא משפחה ומרפאת כאב. מופנה לנוירולוג להמשך טיפול בהפרעת קשב.

17. מרופ' שמואל פניג מונה לבדיקת מצבו של התובע בתחום הפסיכיאטרי. המומחה סקר בחוות דעתו, שניתנה באוגוסט 2021, את עברו של התובע כמי שאובחן במסגרת לימודיו כסובל מהפרעת קשב ובהמשך קשיי בהסתגלות בצבא, אף שסיים שירות צבאי כמדריך כושר קרבי. לאחר השירות השלים קורס כמדריך חדר כושר ובמקביל החל להיכנס לתחום האופנועים. לפני התאונה השלים שנתיים של לימודי מזרחנות באוניברסיטת בר אילן, לא סיים את השנה השלישית.

בנוגע למצבו לאחר התאונה מסר התובע שאינו מצליח להחזיק את החיים שלו בצורה יציבה, הוא מרגיש שזה גדול עליו, לא אותו דבר כמו שהיה לפני התאונה, פלשבקים, לילות שהוא לא ישן, חוסר תאבון, חוסר ריכוז. התובע תאר שבשנה הראשונה התעסק בעיקר בשיקום האורתופדי, הפיזי, לאחר שהמצב הפיזי התייצב, החל להתעסק בן היתר פנימי, התובע תאר שהוא חווה קשיי שינה קשים, ויש דברים שלא נזננים לו מנחם. התובע טען שהוא מטופל בקנאביס רפואי 30 גר' על רקע PTSD כאשר הטיפול ענה גם על הצד האורתופדי וגם על הצד הנפשי. כמו כן, מטופל בתרופות מירר, בונדורמין, וולבוטריין וקלונקס. כן מטופל בטיפול נפשי בתל השומר ועל ידי עו"ס מטעם קופת החולים, מאחר שמתקשה לקבוע תור לפסיכולוגית. התובע תאר שמערכת היחסים הזוגית שלו התפרקה שכן התפרץ על בת הזוג ושהוא חווה פלשבקים מן התאונה. התובע הוסיף שהוא פוטר מעבודה לאחר שעבד שם כשנה וחצי על אי עמידה ביעדים, מתקשה להיות מרוכז בעבודה. התובע מסר שלא חזר לרכב על אופנוע, נוהג ברכב ולא עובר כמקום התאונה. מבחינה חברתית תיאר שהוא רוב הזמן לבד, שהאופנועים היו חלק מן החיים שלו והכל נמחק. מבחינה גופנית לא עושה כמעט כלום חוץ מפזיזותרפיה ומתקשה בפעילות נוספת לרכות עליה במדרגות שכן הכל כואב לו. התובע תאר שהוא סובל מהתפרצויות, וכן מהתקפי חרדה.

המומחה קבע, שבדיקתו מעלה שבעקבות התאונה התפתחה הפרעה פוסט-טראומטית, טיפוסית ממנה הוא סובל עד היום, כבר שנתיים וחצי מאז התאונה ללא רמיסיה כלל. הטיפול התרופתי המורכב וכן הקנביס אותו מקבל מקלים עליו אך אין רמיסיה. בעקבות התאונה והנכות, הפסיק את לימודיו, נפרד מהחברה, ותפקודו המקצועי, האישי והמשפחתי נפגעו משמעותית. המומחה הוסיף שבבדיקה יש התרגשות רבה בתיאור התאונה והתובע הוערך כאמין. עוד לשיטת המומחה אין היסטוריה פסיכיאטרית קודמת. מסקנת המומחה שהתובע לוקה בהפרעת בחר-חבלתית כרונית עם הסתמנות טיפוסית ופגיעה בכל שטחי החיים. מעריך את נכותו ב- 20% נכות לפי סעיף 34 ב' 3 לתקנות.

18. הנתבעת שלחה למומחה שאלות הבהרה המתמקדות בעיקר בעברו של התובע, והמומחה התבקש לייחס חלק מן הנכות לעבר. המומחה הסכים שלתובע היסטוריה פסיכיאטרית משמעותית המצוטטת בגוף חוות הדעת ואולם לענין הקשר בין ההיסטוריה הפסיכיאטרית הקודמת לבין הנכות הנפשית הנוכחית, אין עדות שלתובע הייתה נכות קודמת אותה צריך לקחת בחשבון בחישוב הערכת הנכות. ההפרעה שהתפתחה היא הפרעה בתר-חבלתית, שהיא ההפרעה היחידה בפסיכיאטריה שנושאת בהגדרתה את הסיבתיות. משנקבע שזו ההפרעה, כל ההסתמנות והנכות שבעקבותיה הם תוצאה של אותו אירוע טראומטי. זאת בניגוד להפרעות נפשיות כמו חרדה ודיכאון שלהם יכולים להיות מקורות רבים. המומחה הוסיף שאין חולק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

שגם לאישיות הקודמת יכולה להיות תרומה להתבטאות של מיסט טראומה אולם משנקבעה האבחנה כל הנובע ממנה קשור לאותה טראומה.

19. התובע שאל את המומחה במסגרת שאלות הבהרה, האם לאור התייעוד הרפואי הרופאים המטפלים בתובע ברפואה הציבורית המליצו לו על טיפול בקנביס רפואי עקב פגיעתו בתאונה. המומחה השיב לשאלה זו שכמצוין בחוות דעתו ניתן לתובע רישיון לשימוש בקנביס כאשר האינדיקציה הייתה כאבים כרוניים. ההפניה דרך מרפאת כאב ולא הייתה התנגדות פסיכיאטרית. רישיון לקנביס ניתן רק לאחר שמושרד חבריאות משתכנע בהצדקה הרפואית ולפי המלצת הרופאים המטפלים.

20. הנתבעת שבחרה תחילה שלא לזמן את המומחה לחקירה, נמלכה בדעתה לאחר שמיעת עדות התובע בטענה שמאז בדק המומחה את התובע חל שינוי לטובה במצבו, כפי שבא לידי ביטוי בעדותו ויש לברר עם המומחה האם שינוי זה משליך על אחוזי הנכות. בעקבות בקשת הנתבעת נקבעה ישיבה נוספת והמומחה זומן לעדות, לקראת העדות התרתי לצדדים לשלוח למומחה חומר רפואי עדכני.

21. כמפורט, זימונו של המומחה לחקירה היה לצורך קבלת התייחסותו לדברים שעלו בחקירת התובע והעד מטעמו ובזמן שחלף מאז התאונה, במספר הקשרים: משקל העבר הרפואי, עבודתו של התובע וסוגיית ההימנעות שעה שהתובע אישר בחקירה שבניגוד לאמור בחוות הדעת הוא נהג על אופנוע. אתייחס לכל אחת מן הסוגיות אגב העדויות שנשמעו, כמו גם לסוגיות אחרות שעלו בחקירתו של המומחה, ככל שיעלה הצורך.

22. טרם הדין, ראוי להתייחס בקצרה למהימנות התובע. הנתבעת טוענת שהתובע נתפס בשקרים ומשכך יש לקבוע שכל עדותו אינה מהימנה. לפרטי עדותו של התובע אתייחס להלן, בשלב זה אני מוצאת לחקדים ולציין שמצאתי את עדותו של התובע ככלל מהימנה, התובע השיב לכל השאלות, ענה בפתירות נתן הסברים לכל מה שהוטח בו באופן קוהרנטי ומשכנע. נזכר שמדובר בגבר צעיר שחיו הושפעו באופן משמעותי מן התאונה. המסמכים הרפואיים הרבים, המתארים את תהליך השיקום שעבר התובע, מבחינה פיזית ומבחינה נפשית, משמעותיים ומתארים לאורך זמן את מצבו של התובע. לא נטען ואין כל בסיס לקבוע שמצבו המתמשך של התובע כפי שמתואר במסמכים הרפואיים הוא פרי התחזות, מרמה שנועדה להכביר את הפיצוי בתיק זה. גם המומחה התרשם ממהימנות התובע, ותיאוריו ולא ראה לנכון לבצע מבחני מהימנות.

אוסף כבר כאן שגם אם התובע לא הביא במסגרת ראיותיו את כל הראיות האפשריות, אף שניסה לתקן את חלק מן המחדלים בדיעבד, אין משמעות הדבר שהתובע אינו מוסר אמת וגם אין משמעות הדבר שהמציאות היא הפוכה ממה שהוא טוען. כך לגבי, נסיבות עזיבת העבודות השונות, השוואת שכרו לעובדים אחרים, תפקודו בעבודה ושימוש באופנוע – עדיין גם במצב של חסר ראיתי מצד התובע, נכון לבחון את הראיות והעדויות שהובאו ולחלוטין לא מדובר במצב של תובע שנתפס בעדות שקר שיש לפסול את כל עדותו. בהקשר זה, הפניית הנתבעת להלכת "חזקת השקר" אינה במקומה שכן הנסיבות אינן דומות (השור: עא 765/18 שמואל חיון נ' אלעד חיון (1/5/19) וראו לאחרונה ריכוד ההלכה בעא 7862/22 עבד דכנאס נ' נידאל דמראוי (20/7/23)). בהינתן האמור, אדון בנקודות המחלוקת המרכזיות שעוררה הנתבעת בעת חקירת המומחה ובכלל.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

עברו הרפואי של התובע בתחום הפסיכיאטריה

23. מותוך המסמכים הרפואיים כמו גם חוות הדעת, עלת שיחסית מגיל צעיר, במסגרת לימודיו, התובע סבל מהפרעת ADHD והתקשה להסתגל גם בצבא שעה שלא היה מרוצה מהשינוי, אף שלבסוף סיים שירות צבאי מלא כמדריך כושר קרבי. הקביעות של המומחה בהוות הדעת, כמו גם תשובותיו לשאלות ההבהרה הונאו לעיל ולא אחזור. כמפורט לעיל, המומחה קבע בחוות הדעת שאין מקום לייחס חלק מן הנכות לעברו הרפואי של התובע.

24. התובע אישר בעדותו שסבל מהפרעת קשב, סיים 12 שנות לימוד עם בגרות חלקית, והיה לו ליווי צמוד בלימודים. התובע גם אישר שבצבא היה הרבה מאוד אצל הקב"ן, לדבריו שמו אותו בתפקיד שלא רצה במשטרה צבאית והוא רצה להיות לוחם. התובע אישר שבאחד מן האירועים לקח סכין מהחדר והשאיך לאמא שלו חודעה שהוא לא יודע מה עומד לעשות, והשיב שכילד בן 18 עשה שטויות כדי לקבל את מה שהוא רוצה.

25. המומחה נדרש להתייחס בעדותו למשקל העבר הרפואי, הסביר, שאכן התובע סבל מהפרעת ADHD כמחלץ החיים ואולם מדובר בהפרעה שעוברת שינויים במהלך החיים, ואצל התובע מסתמן שבגיל הבגרות הצעירה די השתפרו הפרמטרים שאפיינו אותו במהלך התיכון. התובע הצליח ללמוד מזרחנות באוניברסיטה וחלק מן הפרמטרים שהיו בצבא נבעו מהשירות הצבאי לא היו. התובע למד, עבד עבודה חלקית והיה בקשר זוגי. מאידך הפרעת ה-PTSD הינה ההפרעה הכמעט היחידה בפסיכיאטריה שיש בה קשר סיבתי בין האירוע לבין התוצאות, ולכן הסימפטומים הם ספציפיים ומה שמודגש בשנים האחרונות זה ה-PTSD והתגובה הנפשית לפגיעות הפיזיות ולנכות הגופנית.

המומחה שב והעריך שלא הייתה לתובע נכות קודם לתאונה וחזר על העובדות לפיהן גם אם בתחילה חיו קשיים, התובע סיים שירות צבאי מלא כמדריך כושר קרבי, עזב את בית ההורים, חי עם חברה, מתקבל ללימודים גבוהים – במצב זה גם אם היה עומד בפני ועדה של הביטוח הלאומי לא היה מקבל נכות.

כאשר התבקש המומחה להתייחס למצבו של התובע ולטענת עורך דינו שיכול שהנכות גבוהה יותר, השיב בין היתר, שגם להפרעת הקשב יכול להיות משקל כמצבו (פרוטוקול מתאריך 14/6/23, עמ' 19 שורה 16 ואילך).

26. לאחר ששקלתי את האמור בחוות הדעת, תשובות המומחה בהקשר זה, ומכלול העובדות שנטענו וחוכחו, באתי לידי מסקנה שאין להתערב בקביעת המומחה שאין להפחית נכות עקב עברו הנפשי של התובע. כפי שקבע המומחה, הפרעת ADHD אינה מגבשת כשלעצמה נכות וגם אם התובע התקשה בבית הספר ובצבא, בסופו של דבר סיים שירות צבאי מלא כמדריך כושר קרבי, נרשם ללימודים גבוהים, היה בזוגיות תפקוד ועבד. הסימפטומים שמלווים אותו לאחר התאונה אינם קשורים למצבו הרפואי הקודם לה, הגם שיכול שגם זה מפריע לתפקודו. הסברי המומחה בהקשר זה משכנעים ולא נסתרו.

27. סוגיה נוספת מרכזית אליה התייחסה הנתבעת הינה אופן תפקודו של התובע לאחר התאונה, כאשר לטענתה עדותו סותרת את האמור בחוות הדעת.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

תפקוד התובע בכלל ובעבודתו בפרט לאחר התאונה

28. בשל אופי טענות הנתבעת, הנוגעות לתפקודו של התובע לאחר התאונה כפי שעלה מן העדויות שנשמעו, יש חשיבות להתייחס לראיות שהובאו ולטענות שהושמעו.

29. מן הראיות שהוגשו עלה, שבמועד התאונה התובע עבד במלצרות, תרויח שכר של כ- 3,100 ₪ ולטענתו רוב שכרו היה בטיפים אשר לא באו לידי ביטוי בתלוש. באותה תקופה למד התובע מזרחנות באוניברסיטת בר-אילן והיה לקראת השנה השלישית. לאחר התאונה התובע לא עבד מספר חודשים ועזב את הלימודים. לאחר מספר חודשים חזר התובע לעבודות שונות, החליף כ- 6 מקומות עבודה עד שהתייצב בחודש מרץ 22 בעבודה הנוכחית, בחברה העוסקת במכירות של שטחי פרסום ברשת האינטרנט. התובע הגיע לעבודה דרך חברו, שעובד בחברה והמליץ עליו. שכרו של התובע מושפע מהיקף מכירות ולפיכך הוא תנודתי. בעת הזו ממוצע השכר של התובע, הכולל בונוסים התלויים במכירות, עובר את שילוש השכר הממוצע במשק.

30. בהקשר לתפקודו של התובע בעבודה העיד חברו הטוב של התובע, שהמליץ עליו לעבודה, ואשר היה במועד מתן התצהיר ועד סמוך למתן העדות גם מנחלו הישיר.

העד פרט בתצהירו שהוא חביא את התובע לחברה בה הוא עובד שכן ידע שהתובע החליף עבודות וידע שיש לו כישורים בתחום המכירות ויחסי אנוש טובים. העד מסר שהתובע עובד טוב, אבל יש לו קשיים ומגבלות. לדברי העד, השניים עובדים יחד באותו משרד והוא רואה את תפקודו של התובע בעבודה, בהשוואה לעובדים אחרים. התובע, לדבריו, תנודתי מאוד בעבודה ובהספק, לפעמים מצליח לתפקד טוב יותר ולפעמים פחות טוב והדבר מתבטא בשכרו. העד הוסיף שעיקר הבעיה של התובע היא בעיית מוטיבציה, הסתגלות, התמדה, עמידה בזמנים, יעדים, הספק וקשר בן אישי. העד הוסיף שהתובע מתקשה להחזיק יום עבודה שלם, נעדר מהעבודה לסירוגין, לפעמים יוצא מוקדם, לפעמים מתחיל לעבוד בשעות מאוחרות ויוצא מוקדם. התובע סובל מכאבים נזקק להפסקות לצורך עישון קנביס. העד טען שקשייו של התובע גורמים לירידה ברורה בהספק ובהכנסות. לטענתו עובדים אחרים שעובדים במקביל אליו מרוויחים יותר ממנו ורווחיים יותר. העד הוסיף שאין לו ספק שאם יחולו צמצומים בחברה יתיה לו קשה להשאיר את התובע על חשבון אחרים.

בחקירתו הנגדית, חזר החבר על הדברים, החבר שהשיב שמי שקיבל את התובע לעבודה זה המנהל וכי הוא לא ידע אם התובע מסר למנהל על מגבלות בעבודה. החבר מסר עוד שהתובע עובד משעה 16:00 עד 24:00. תמישה ימי בשבוע. כאשר נשאל אם מרוצה מתפקודו של התובע, השיב לא תמיד ואולם חסכים שאם לא היה מרוצה ממנו לא היה עובד במקום מעל שנה. העד אישר שיש הערכות חודשיות לעובדים ואולם לא צירף אותם והשיב שהתובע לא אחד המובילים אבל גם לא עומד למטה, שכן אם היה למטה במכירות היו מעיפים אותו. העד הוסיף שהתובע מגיע לפעמים באיחור, לפעמים יוצא לעשן וחוזר "מגעוך" ואין לו מוטיבציה להתקשר ללקוח. העד הוסיף שלאחר החתימה על התצהיר הייתה לתובע שיחת שימוע.

העד לא הביא דוחות נוכחות, תערוכות עובד, השוואת שכר של עובדים אחרים ואולם הרומם מעדותו היה שמדובר בעדות קוהרנטית ומחוימנה, אף כי ניתן להניח שנסיאתו הייתה להציג את הדברים באופן שהוא יותר נוח לתובע.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

31. בתצהירו מסר התובע שלאחר התאונה היה מושבת במשך 8 חודשים, לאחר מכן החל לעבוד בתחום המכירות, ומאז ועד למועד תצהירו עבד בשש חברות שונות ושכרו עליה בהדרגה. החל ממרץ 22 הוא עובד בחברה לשיווק פרסום באינטרנט. התובע הוסיף שמאז שחזר לעבודה הוא נעדר לסירוגין עקב מגבלותיו, זקוק להפסקות במהלך יום העבודה, מתקשה לעבוד שעות עבודה ארוכות, מתעייף, מתקשה וסובל מכאבים, למרות זאת עושה מאמץ לעבוד ככל יכולתו.

בחקירה נגדית, אישר התובע שהוא חזר לעבוד כארבעה חודשים לאחר התאונה בחודש ינואר 2019 ולא כפי שנטען בתצהירו. התובע תאר את העבודות השונות בהן עבד לאחר התאונה, כאשר לטענתו ניסה לחזור לעבודה במסעדה בה עבד אך הדבר לא צלח בשל מצבו הרפואי, ולאחר מכן בסוכמת למכירת אופנועים במחלקת אביזרים ולאחר מכן חיפש עבודה במכירות, כאשר בשנת 2019 כבר עבד משרה מלאה. מחלק מהמקומות התובע טען שפוטר אולם לא הוצגו מכתבי פיטורין ולמען שלמות התמונה אציין שלאחר המועד בו נשמעה העדות של התובע ובשים לב לתוכן החקירה הנגדית, התובע ביקש להציג מסמכים נוספים בנוגע לסיבות לעזיבת חלק מן העבודות ואולם בהינתן החוראות הברורות שניתנו עובר להגשת הראיות ולכך שעדותו של התובע הסתיימה, לא ניתנה הרשות לכך).

באשר לעבודתו הנוכחית, אליה כמפורט כבר לעיל, התקבל התובע בסיוע חברו, התובע התייחס לאופן התפקוד שלו בעבודה ותאר: "אני מאחד הרבה לעבודה, אני יוצא הרבה להפסקות, אני מקבל אישורים מיוחדים מהחברה שכן מותר לי לעשן קנאביס בזמן העבודה, אני יוצא מוקדם, אני רב הרבה עם עובדים, אני רב עם לקוחות, המשכורות שלי אפ אנד דאון, אתה רואה את זה לבד חודש של 16 חודש של 100, ביחס לעובדים אחרים שוב להביא לך אסמכתאות לזה עכשיו אין לי, אם הייתי יכול להביא לך לפני הייתי מביא לך לפני, אין לי עכשיו, ביחס לעובדים אחרים יש עובדים אחרים שהם מביאים משכורות יותר גבוהות, מעבר לזה אמרת על המצב במשק אנחנו בסוף מוכרים חבילות של מרסוס ושיווק דיגיטלי לעסקים בחו"ל, כל עסק בסוף צריך להתקיים איכשהו והעסקים מתקיימים משיווק, מפרסום באינטרנט, אם לעסק יש יותר כסף הוא ישים יותר כסף על חבילה ששווה יותר, החבילה שהוא יקנה תכניס לי עמלה יותר גבוהה זה הכל, אם אני מדבר עם לקוח שיש לו הרבה כסף והוא קנה חבילה שחיא מאוד יקרה אז תהיה לי משכורת של 100,000" (שם, עמ' 33 שורה 17 ואילך).

התובע נשאל כיצד הוא נשאר בעבוד לנכח מה שהוא מתאר והשיב: "יש מקומות עבודה שמשאירים את העובדים גם אם הם לא העובדים הבי טובים שיש, וכן שוב יש עובדים יותר טובים ממני, כן אני הייתי כשיחת שימוע, כן אני כל חודש מקבל בראש מחדש מהמנהלים ומהבעלים וכל חודש אני בסימן שאלה האם המלכים להעניף אותי כן או לא, גם עם משכורת של 100,000 כמו שאתה אומר, כי שוב ביחס לעובדים אחרים זה לא טוב הם מראים יציבות, אתה תבקש עוד פעם אסמכתא לזה אין לי להגיד לך אין לי להביא לך" (שם, שורה 30 ואילך). התובע שב והשיב שהייתה לו שיחת שימוע לפני כמה חודשים, לא הצליח לזכור מתי והשיב שבינתיים לא פיטר אותו.

התובע אישר שנסע לחו"ל מאז התאונה פעם אחת לצרכי עבודה, התובע השיב שנסע לשבועיים כאשר הטיסה אמורה הייתה להיות לחודש, אבל אחרי שבועיים החזירו אותו כן לא הצליח לעמוד בזה בלי התרופות. התובע השיב שהדבר ארע לאחר הגשת התצהיר. התובע נשאל מדוע הוא נשלח לחו"ל אם יש לו מגבלות והשיב, שהמנהל שהוא עכשיו תחתיו זה לא חברו, והוא

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

המליץ עליו לתפקיד ללכת לעזור בהקמה של משרד. התובע השיב שהרגיש שזה סוג של להרחיק אותו, כי הם בתקופה אחרונה בהרבה חיכוכים והוא מרגיש שהמנהל הישיר לא מחבב אותו. לדבריו, יש לו חוסר בטחון לגבי השהייה שלו בעבודה מאז שחברו לא מנהלו הישיר והוא הרגיש שהמנהל רוצה לשחרר אותו למנו, להרחיק אותו (שם, עמ' 42, שורה 3 ואילך). התובע הסביר שהמנהל שלו אמר שהוא ותיק יותר מהעובדים האחרים ויכול לעזור בהקמת של המשרד. התובע אישר שהמנהל הישיר אמר לבעלים שהוא הכי ותיק, אבל הוא מרגיש שזה לא התשובה הנכונה.

התובע נשאל כיצד הבעלים שראיין אותו וידע על מגבלותיו הסכים לנסיעתו לחו"ל והשיב: "אז הבעלים פנה אלי ושאל אותי מה קורה עם זה, אמרתי לו תראה אני לא יודע איך אני אתמודד עם זה, יש לי הרבה הרבה שאלות מה לגבי הנושא הזה אם אני אוכל לעשות את זה כן או לא, אם זה מה שצריך אז יש לי מוטיבציה לעזור לחברה כמה שאפשר, וטסתי עם הרבה כדורים ותרופות שלקחתי איתי, והטיסה כל הסיפור היה אמור להיות חדש אבל החזירו אותי אחרי שבועיים כי אני פשוט אמרתי להם שאני לא יכול לעמוד בזה אני סובל ואני לא אני לא יכול להישאר שם, אז החזירו אותי אחרי שבועיים ובמקומי הטיסו מישהו אחר שהוא נמצא שם עד עכשיו נראה לי (שם, עמ' 43 שורה 3 ואילך).

בנוגע לכך שיש לו משכורות יפות בעבודה, התובע השיב שזה באופן יחסי ויש אנשים שיסתכלו ויגידו שזה בזיון, התובע הסביר שיש אנשים שעושים משכורות הרבה יותר טובות משלו, ומכירות זה משהו שאין לו טווח, השמיים הם הגבול. כמה שיחיה טוב ירוויח. התובע השיב שיש לו חודשים טובים והיו לו הרבה חודשים לא טובים.

אשר ללימודים התובע הסביר שנרשם ללימודי מורחנות שכן חשב על עבודות בשירות הביטחון ועתה בשל שימוש בקנביס אין לו סיכוי לכך משום כך אין טעם שיחזור ללימודים.

התובע עוד הוסיף שבעקבות מצבו ושימוש בקנביס שוחרר משירות מילואים.

32. המומחה התבקש להתייחס לדברים שעלו בתצהירים ובעדויות של התובע וחברו. המומחה אישר שבחתימה למידע מפי התובע והמסמכים הרפואיים, הוא יצא מתוך הנחה בחוות הדעת שהתובע הפסיק את לימודיו, נפרד מהחברה, פוטר מהעבודה והפסיק את העיסוק באופנועים.

בנוגע לעבודה, המומחה השיב שהמידע הספציפי בנוגע לעבודות בהן עבד התובע, בוודאי לאחר מתן חוות הדעת, לא היה בידו אבל התובע בהחלט סיפר לו שעבד שנה וחצי רצופה, בטלמרקטינג, כאשר הייתה התחשבות במצבו ולדבריו הבין שהייתה זו משרה מלאה. המומחה אישר שקיבל את המידע בנוגע לעבודה כמו גם בנוגע ללימודים מפי התובע ומן המסמכים הרפואיים ואולם לא ראה גיליונות ציונים או דריחות מן המעביד, שכן בדרך כלל אינו נוטה לבקש מסמכים כאלה. עוד הוסיף שבמקרה של התובע נוכח התרשמותו מהתובע והמסמכים הרבים והרציפים לא ראה לבצע מבחני מהימנות.

המומחה נשאל על העבודה הנוכחית של התובע, שכפי שעלה מעדות התובע ומנהלו הוא עובד 5 ימים במשמרת ערב משעה 16:00 עד שעה 24:00, המומחה השיב, שגם מקודם התובע היה מסוגל לעבוד במשרה מלאה, כמו כן התובע החל שימוש בקנביס גם בשנות היום, מה שמוריד לו את רמת התמנה והשאלה היא שאלה של ביצועים. המומחה שב ואישר שנסמך על דברי התובע ואולם שקלל את הדברים מול החומר הרפואי לרבות העובדה שהוצע לתובע לחיכנס לאשפוז יום ולמראפאה ספציפית ל- PTSD.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

המומחה נשאל על כך שהתובע נשלח לחו"ל מטעם העבודה וכן הוצג לו שהתובע תאר שחזר מוקדם כיוון שלא היה מסוגל להתמודד עם הסיטואציה, המומחה השיב שהוא מניח שאם שולחים מישהו לעבוד בחו"ל באופן עצמאי סומכים עליו שהוא מקצועי, יכול לפעול בצורה עצמאית ולייצג את האינטרסים של החברה ולא ישלחו אדם שזקוק בעצמו לתמיכה או לעזרה או שלא מסוגל לפעול באופן עצמאי אם החברה פועלת באופן הגיוני.

המומחה השיב שככל שיש פערים בין העובדות שעמדו לפניו ובבית המשפט בית המשפט הוא המכריע. לשם השלמת הנושא וטרם הכרעה יש לייחס לנושא השימוש באופנוע.

הימנעות מנסיעה באופנוע

33. אין מחלוקת שבחוות הדעת יצא המומחה מתוך הנחה, בהסתמך על דברי התובע, שהתובע נמנע לחלוטין מלעשות שימוש באופנוע לאחר התאונה, עקב מצבו הנפשי ופוסט-טראומה ממנה הוא סובל.

34. במסגרת חקירתו הנגדית אישר התובע שעשה ביטוח נהג יחיד על שמו לאופנוע, החל מ- 20/2/19 עד 29/2/20, ואולם טען שנסע עליו כמה פעמים ולאחר מכן העמיד אותו למכירה שכן החליט שהוא לא רוצה לנסוע (פרוטוקול מתאריך 24/4/23, עמ' 30 שורה 22 ואילך). התובע המשיך והסביר – "כן, אני קניתי אופנוע לאחר התאונה אני לא מכחיש את זה, חברים מהתחום של האופנועים אמרו לי בשביל להתמודד מול הפחד וההסתגרות וההתגוננות שיש לי מהעולם של הדו-גלגלי צריך להילחם בפחד וכן לעלות על אופנוע וכן להתמודד, קניתי אופנוע ניסיתי ראיתי שאני, ברגע שאני שומע את הסאונד של האופנוע אני לא יכול לעלות עליו, וישר העמדתי אותו למכירה" (שם, שם שורה 31 ואילך). התובע הדגיש שנסע פעמים בודדות ברמה שאפשר לספור על יד אחת. התובע הסביר שהיה לו אופנוע כמה חודשים, שכן קשה למכור אופנועים כאלה.

גם בחקשר זה, למען שלמות התמונה יאמר שהתובע ביקש להגיש מסמכים נוספים לאחר עדותו ואולם הדבר לא אושר לו, כמי שלא ניתן לנתבעת להגיש את פוליסת הביטוח עליה נשאל התובע בעדותו. משכך, ובשים לב ששני הצדדים אחרו בהגשת חומר וכאשר הנתבעת הותירה את העניין לחקירה נגדית, הרי שנתרה עדותו של התובע בלבד.

אני מאמינה לתובע שניסה לחזור לנהוג באופנוע מתוך רצון להתגבר על חטראומה והדבר לא צלח. העובדה שהנתבעת לא הציגה את פוליסת הביטוח מלכתחילה ולא הציגה כל ראיה לכך שהיה המשך לפוליסת הביטוח או שהתובע עשה או עושה שימוש באופנוע מדברת בעד עצמה. אכן התובע לא מסר מידע מלא למומחה מטעמו וגם לא לא לבית המשפט בהקשר זה ואולם הרושם שעשה כן בתום לב. ניכר שהתובע לא ייחס משקל רב לנסיון לחזור ולנסוע באופנוע. ניתן להניח שכמי שהיה חובב אופנועים, נוהג עליהם באופן תדיר, הנסיון לחזור לנהוג באופנוע למשך כמה פעמים, דבר שלא צלח, לא היה נושא בעל חשיבות לשיטתו. אין בעובדות או בעדות התובע בהקשר זה, כדי למוטט את עדות התובע או את מהימנותו. גם כאן, כמו גם בנושאים האחרים, ניכר שהתובע משיב בכנות ובגילוי לב.

35. לפני המומחה הוצגו העובדות לפיהן התובע רכש אופנוע, עשה ביטוח, ואולם טען בעדותו שרכב עליו מספר פעמים ולאחר מכן מכר אותו. כן נמסר לו שהתובע העיד שרכש את האופנוע וניסה לחזור לרכב כי חברים אמרו לו שזה יעזור להתמודד עם הפחד וההסתגרות. המומחה הסכים

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

שהמידע רלוונטי (שם, עמ' 11 שורה 3 ואילך) ויש בו כדי להשליך על אמינות התובע ועל חומרת הפגיעה (שם, שם, שורה 5) ובהמשך השיב המומחה שהעניין של החזרה לרכיבה על אופנוע מעלה סימני שאלה (שם, עמ' 12 שורה 34) ובהמשך השיב לשאלות ב"כ התובע: "האופנועים היו כל חייו. עכשיו זה שהוא עולה על אופנוע, זה שהוא עולה על אופנוע, זה מעלה סימן שאלה לגבי החומרת של ה-PTSD. ב-PTSD יש לנו הימנעות מוחלטת, אני לא רואה חולה PTSD ברמה שאתה מתאר, ואמילו לא ברמה שאני הבנתי שיש נוגע באופנוע. אבל זו שאלה עובדתית, אני הבנתי שהוא לא מגיע לאופנוע, לא יכול לגעת באופנוע" (שם, עמ' 17 שורה 32 ואילך) וכאשר נאמר לו שהתובע רק ניסה לנסוע על אופנוע, השיב שב-PTSD אנשים לא מתקרבים בכלל לנשוא הטראומה ולא יגעו הוא ניסה ויכול שקיבל מסרים מהסביבה ולמד את הלקח ויכול שנסע עם תמיכה מהסביבה אבל הוא בכל זאת עלה (שם, 18, שורה 6 ואילך).

36. בהינתן כל המפורט עד כאן יש להתייחס לשיעור הנכות בתחום הפסיכיאטריה.

שיעור הנכות

37. אשר לשיעור הנכות השיב המומחה לב"כ הנתבעת, שלפי התיאור שניתן לו בנוגע לתפקוד, יצא מתוך הנחה שהתובע יכול לעבוד גם קודם עם כל מיני הטבות, אם נותנים לתובע פרס של יציאה לחו"ל יכול שיש לכך השפעה על שיעור הנכות. המומחה התבקש לשקול את השינוי בשיעור הנכות והשיב שיכול להיות שהוא ירד ל-15% זאת בהינתן השימוש הקבוע בתרופות ושימוש רצוף בקנביס, חדרוש לו על מנת לתפקד. המומחה הסכים שהתובע קיבל קנביס בשל כאב אך השיב שיש גם אינדיקציה למתן קנביס גם בשל המצב הנפשי.

38. במסגרת החקירה הנגזרת של ב"כ התובע, הוצגו למומחה הקביעות העדכניות פסיכיאטרית שמטפלת בתובע תקופה ארוכה במסגרת מרפאה נפשית בבית החולים שיבא תל השומר מומתאריך 22/4/22, שצוטטו כבר לעיל, עוד נטען בפני המומחה, שהתובע עזב 7 מקומות עבודה מאז התאונה, יוצא להפסקות עישון, תנוודתי במשכורת, יש לו בעיית מוטיבציה, חסר בת זוג והוצע למומחה שהנכות גבוהה יותר גבוהה יותר ממה שקבע ועד 50%.

המומחה השיב שאנשים שעובדים באופן רציף הוא מתייחס אליהם בדרך כלל כ-20% נכות אם ההפרעה פעילה וממושכת ואם האיכות נכגעת אנחנו נשארים ב-20%. המומחה ציין שלפי המידע שמסר לו התובע יש לו קשרים חברתיים אבל חלקם שקשורים לאופנועים נותקו.

המומחה הוסיף שזה שהתובע עלה על אופנוע, מעלה סימן שאלה לגבי החומרה של PTSD, שכן המומחה הבין שהוא לא יכול לגעת באופנוע.

בנוגע להשפעת הקנביס והתרופות על התפקוד השיב המומחה, שהעליה במינון מ-20 ועד ל-50, מצביעה על חומרת המצב ואם הוא משתמש במהלך היום זה גורע מהיכולת שלו לאינטראקציה הופך אותו לקצת יותר אפטי, והמומחה מתייחס לזה כצורך בתרופות.

ב"כ התובע שב ואתגר את המומחה האם יכול שהנכות 30% - והמומחה השיב: "נראה, אני, איך אומרים, ההגדרות של הביטוח הלאומי הן מאוד מזויזקות, ואני מסתמך פה על הניסיון שלי, אני רואה בכל זאת בחור מתפקד. טוב, אני לא, אני לא הכנסתי פה כפרמטרים את כל הגורמים של הפרעת הקשב והריכוז שאני חושב שגם יכול להיות שהיא משחקת באיזה שהוא מקום, אבל אני, אם אני לוקח את ה-PTSD, בכל זאת ניסיון של מאות חולים, הוא לא, 30% מבחינתי זה אנשים שהם ברמת תפקוד הרבה יותר נמוכה, אין לו הפרעה כזו בתפקוד

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

החברתי, אני כן רואה אותו יוצר קשרים, אני כן רואה אותו בעתיד יוצר גם קשרים זוגיים, אני לא רואה מניעה לזה. ואני, בכל זאת הוא לא, למרות ההצהרות החוזרות של ד"ר כספי שייכנס לאיזושהי מסגרת של אשפוז יום, הוא לא הולך לאשפוז יום, הוא לא מרגיש את עצמו כמתאים לזה, והוא ממשיך לתפקד. ואני חושב שכל הכבוד לו, אני חושב שאם אנחנו לוקחים את כל הדברים האלה, אתה אומר בחוד צעיר, מה צפוי לו, אני חושב שעם המוטיבציה שלו והיכולות שלו, אני חושב שבהחלט צפוי שהדברים יתאזרו, ואולי אפילו ישתפרו. אז כל הדברים האלה, אתה יודע, שעושים איזה שהיא בדיקה שהיא בדיקה חד פעמית בזמן נתון, עם כל המגבלות, אז כאן נכנס גם הניסיון וגם ההערכה שלי לגבי חולים אחרים. אז הוא נראה כמו 20%, אם תגידו לי שהתפקוד שלו פה הוא תקין לחלוטין, אז באמת נשאר 20%, אם תגידו לי, זאת אומרת אם תגידו לי שהתפקוד הוא פגוע, אז אנחנו נשארים עם ה-20%, כי בכל זאת הוא מחזיק משרה מלאה, עובד שעות מלאות. העבודה לא, זה לא עבודת צדקה. אבל אם באמת יוכח שאין פגיעה בתפקוד, ושהתפקוד אופטימלי ומהללים אותו וכו' וכו', אז אנחנו יורדים ל-15% (עמ' 19 לפרוטוקול שורה 15 ואילך).

39. הצדדים כמוגן טוענים זה בכה וזה בכה לעניין נכותו הרפואית של התובע בתחום הפסיכיאטריה. התובע טוען שנכותו היא לפי שקבע המומחה מלכתחילה 20% ואילו הנתבעת טוענת שבשים לב למה שהוכח הנכות קטנה הרבה יותר ולכל היותר עומדת על 10%.

הסעיפים חדלונטוים לעניינו חס סעיפים 34 (א) (2) ו- (3) לתקנות הביטוח הלאומי הקובעים כדלקמן:

(א) באפיוורה מאניה; הפרעה אפקטיבית דו-קוטבית; אפיוורה דיכאונית; הפרעה דיכאונית עם מרכיבים פסיכוטיים; הפרעה דיכאונית חוזרת; הפרעות אפקטיביות מתמידות והפרעות אפקטיביות לא מסוגלות, ייקבעו אחוזי הנכות כלהלן;

....

(2) רמיסיה מלאה או קיום סימנים קליניים אפקטיביים שארתיים, הפרעה קלה בתפקוד הנפשי או החברתי, הגבלה קלה עד בינונית של כושר העבודה

10%

(3) רמיסיה, סימנים קליניים אפקטיביים קלים, קיים צורך בטיפול תרופתי, קיימת הפרעה בינונית בתפקוד הנפשי או החברתי וכן הגבלה בינונית של כושר העבודה

20%

אין ספק שמצבו של התובע אינו נכנס לגדר סעיף (2) בהינתן הצורך של התובע בטיפול תרופתי רצוף ומשמעותי מאז התאונה ואילך. המחלוקת היא האם מצבו הוא בין סעיפים (2) ו-(3) או בסעיף (3).

לאחר ששקלתי את מכלול העדויות שנשמעו אודות תפקודו של התובע, המסמכים הרפואיים, ואת עדותו והערכתו של המומחה, באתי לידי מסקנה שיש לקבוע שהתובע סובל מ- 20% נכות רפואית פסיכיאטרית וזאת גם לאחר מתן משקל להסתייגויות המומחה כפי שהובאו בעדותו בנוגע לאופן תפקוד התובע, ובכלל זה נסיעה על האופנוע ולו לנסיון ותפקוד בעבודה עד כדי נסיעה לחייל ולאחר בחינת העדויות ומכלול התשובות שהשיב המומחה לעניין מצבו של התובע.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

מהעדויות שנשמעו ומן המשמכים הרפואיים עולה שמצבו של התובע קרוב מתיישב עם האמור בסעיף (3) על כל רליביו. התובע סובל מסימנים קליניים אפקטיביים, יש לו צורך משמעותי בטיפול תרופתי, יש לו הפרעה בינונית בתפקודה הנפשי ובמידה מסויימת גם החברתי, וניכר שיש הנבלה בכושר העבודה.

אין מקום לקבוע נכות גבוהה או נמוכה יותר, הגם שלמרות מצבו הרפואי, ניכר שהתובע מצליח לתפקד, כפי שהתרשם גם המומחה. התובע עושה זאת תחת טיפול תרופתי משמעותי ובמאמצים רבים. אין גם מקום לקבוע נכות נמוכה יותר, על אף הפרטים הנוספים שנלמדו מעדותו של התובע בנוגע לשימוש באופנוע ובנוגע לאופן עבודתו ונסיעה לחו"ל מטעם העבודה, כאשר עלה מהעדויות ששני נסיונות אלה של התובע לחזור לשגרת חיים ועבודה לא צלחו. השימוש באופנוע הופסק אחרי פעמים בודדות והנסיעה לחו"ל מטעם העבודה לא צלחה.

סיכום ביניים נכותו הרפואית של התובע

40. אחר כל האמור לעיל, נכותו הרפואית של התובע עומדת 18.72% בתחום האורתופדיה, 15% בתחום הפלסטיקה ו- 20% בתחום הפסיכיאטריה, סך הכל 44.73% אחוזי נכות.

41. משהוכרעה הנכות הרפואית יש לדון בגריעה התפקודית שנגרמה לתובע, כאשר מטבע הדברים גם בתחום זה חלוקים הצדדים.

גריעה התפקודית

42. קביעת הגריעה התפקודית עקב תאונה היא לעיתים מלאכה מורכבת, במיוחד כאשר מדובר באנשים צעירים יחסית שניכר שהושפעו מגורמים רבים. במקרה דנן קורות חייו של התובע טרם התאונה, מלמדים שעדיין היה בתחילת דרכו, בעבודה סטודנטיואלית, וטרם הצליח להוליך את עצמו בתחום לימודיו ובכלל. דווקא לאחר התאונה, השתלב התובע בנישות עבודה של מכירות, שכרו עלה בהדרגה עד כדי שילוש השכר הממוצע במשק אף שהוא עבר מקומות עבודה רבים.

43. התובע טוען, שלפני התאונה היה בחור בריא, פעיל, עסק בספורט, חונב אופנועים, שירת שירות מלא בצה"ל בפרופיל 97 כמדריך כושר קרבלי, סטודנט לתואר ראשון במזרחנות באוניברסיטת בר אילן, עבד במקביל כמלצר ותכנן לעבוד בעבודה ביטחונית בשירות המדינה.

לאחר התאונה, הוא סובל מכאבים רבים, לרבות מצלקות רגישות, מכאיבות ומכערות, סובל מפוסט-טראומה, קשיים בשינה, סיוטי לילה, מחשבות על התאונה, עצבנות דריכות והסתגרות וכן עושה שימוש בתרופות ובקנביס רפואי.

לטענת התובע שילוב נכויותיו מעניק לנכות משמעות תפקודית גדולה שבעתיים ומשכך בהינתן גילו הצעיר והשנים הרבות שעוד צפויות לו יש לקבוע את שיעור נכותו התפקודית לפחות שיעור נכותו הרפואית, בשיעור של 45%.

44. הנתבעת טוענת מנגד, שנכותו התפקודית של התובע נופלת משמעותית מנכותו הרפואית, כאשר ההלכה הפסוקה הינה שאחוזי הנכות הרפואית אינם מעידים בהכרח על אובדן מקביל של הכושר לבצע עבודה. לטענת הנתבעת הנכות בתחום הפלסטיקה אינה תפקודית כלל, כמו כן מצביעה הנתבעת על תפקודו בפועל של התובע וטוענת שאין ליתן משמעות תפקודית מלאה לנכויות בתחום האורתופדיה שכן מדובר בשברו נכויות ואין ליתן משמעות תפקודית מלאה ולנכות בתחום הפסיכיאטריה. לטענת הנתבעת אין כל קביעה רפואית מחייבת שהתובע איבד

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

את כושר השתכרותו בנין התאונה, שכן התובע עובד מזה שנים לאחר התאונה בהיקף מלא והוא השביח את שכרו. עוד נטען שהתובע עושה שימוש קבוע ברכב ואף עשה שימוש באופנוע כבד. בהינתן האמור לעיל, ובהינתן חוסר מהימנות התובע, הנתונים שהוכחו בנוגע לתפקודו ובין היתר העבודות בהן עבד, הסיבות להפסקת לימודיו, העובדה שהוא מתגורר לבד, העובדה שהוא עושה שימוש ברכב וכושרו לנהוג לא נגרע, העובדה שהוא טס לחו"ל, יש, לשיטת הנתבעת, להעמיד את פגיעתו התפקודית לכל היותר על 23%.

45. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים, את גילו של התובע, קורותיו לפני התאונה ולאחריה, את חוות דעת המומחים ואת מכלול נסיבות העניין, אני מחליטה להעמיד את פגיעתו התפקודית, על שיעור של 35% שיעור נכות שמתיישב עם הנכויות האורתופדיות, הנכות הפסיכיאטרית וגם עם הנכות הפלסטית, תוך שנלקחת בחשבון העובדה, שחלק מן הנכויות האורתופדיות נמוכות מאוד, הגם שהתובע סובל כאבים שמבליאים לנטילת טיפול תרופתי ועל אף הנכות הפסיכיאטרית יש חודשים שהתובע מצליח לתפקד היטב כפי שעולה משיעור שכרו וכאשר לצלקות אין משמעות תפקודית ממשית.

46. הלכה היא, שהנכות התפקודית נקבעת בידי בית-המשפט על-יסוד מכלול הראיות והנסיבות שלפניו. הנכות הרפואית משמשת נקודת מוצא, אולם יש להוסיף ולבחון את השפעתה על הנפגע המסוים. כך, בין השאר, יש לתת נושקל להיקפה, אופייה ומיקומה של הפגיעה, ולהתייחס להשפעתה של הנכות על מקצועו של הנפגע תוך התחשבות בגילו, השכלתו וכישוריו. משקל ממשי יינתן לראיות הטוענות להשלכה התפקודית בפועל, למשל – שינויים שחלו בשכר הנפגע (ע"א 3049/93 גירואיסאן נ' רמזי (8/6/95); ע"א 2113/90 אדלו נ' סוכנויות 'זרם בע"מ (ע"א 21/12/1992), ע"א 6601/07 אבו סרחאן נ' כלל חברה לביטוח בע"מ (23/08/2010)).

הנחת המוצא היא, שנכותו התפקודית של הנזוק היא פועל יוצא של הנכות הרפואית, ולשיעור הנכות הרפואית יש משקל רב בקביעת שיעור הפגיעה בכושר השתכרותו (ע"א 8799/08 הסתדרות מדיצינית הדסה נ' פלוני (21.3.11) פסקה 34 לפסק-הדין) וכן ע"א 4302/08 שלמייב נ' בדארנה (25.7.10) פסקה 8 לפסק-הדין).

אשר לצלקות, בזכור המומחה קבע שהתובע סובל מצלקות כלאחר שפשוף עם שינוי מרקם ומעט צבע בכתף דו צדדי, בשכם ימין, שוק ימין, כף יד חלק פלמרי דו צדדי, צלקת שקועה ומעוותת מקובעת חלקי בשוק ימין וברך שמאל עם עוות של האזור, צלקת אצבע 3 כף יד ימין. המומחה הוסיף וקבע שהצלקות יציבות ואינן עתידות להשתנות, המומחה קבע את הנכות בהתאם לסעיף 75 (א) – (ג) מבלי לפרט לפי איזה תת סעיף האם יש חלק תפקודי ומהו. במסגרת חוות הדעת המומחה לא התייחס להפרעה כלשהי עקב הצלקות, כגון גירוד, כאב, רגישות למגע או חוסר נוחות, לא תעד תלונות של התובע אודות חוסר נוחות כלשהי ולא ציטט כל מסמכים רפואיים התומכים באפשרות כזו. עיון במסמכים הרפואיים הרבים שצרף התובע, אינה מעלה שהתובע התלונן וקיבל טיפול כלשהו בנוגע לצלקות לאחר התקופה הראשונית של ריפוי הפצעים. המומחה לא נשאל על ידי ב"כ התובע שאלת הבהרה בנושא ולא התבקש להבהיר את עמדתו בנושא.

התובע אמנם טען בתצהיר שהצלקות ובמיוחד הצלקות בידיים מפריעות לו גם מבחינה תפקודית ואולם ניתן היה להניח שלו כך היו הדברים, היה מבקש טיפול רפואי מתאים ואולם הוא לא עשה כן לאחר הריפוי הראשוני ואף לא העלה תלונה בעניין בפני המומחה. התובע צרף תמונות של החבלות לראיותיו ואולם מדובר בתמונות שלאחר הפגיעה והעובדה שלא צורפו תמונות עדכניות מדברת בעד עצמה.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

בנסיבות שהובררו, המשמעות התפקודית של הנכות בגין הצלקות זניחה. לעניין זה נקבע בעניין גירוגיטיאן, כי במקרה של צלקות נרחבות בגוף "הנכות הרפואית לפי התוספת לתקנות הג"ל היא בשיעור של 20%, על אף שיתכן שלא יהיה בהן הפרעה תפקודית כלשהי, או שזו תהיה בשיעור הנמוך מ-20%" (ראו גם ע"א 7991/96 אלקבהא נ' קוטייבה כנעאן (12.1.00); ע"א 8053/06 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ' אבידור (1.2.09), כן ראו: תא (מחוזי, י-ם) 7173-05 אדם אשר לוי נ' המאגר הישראלי לביטוחי רכב הפול (14/2/12), ת"א (מחוזי, תל-אביב) 1781/09 פלונית נ' קרנית-קרן לפיצוי נפגעי ת"ד (12/1/14)).

אמנם לתובע מספר צלקות ושינויי צבע בגוף, כמו גם צלקת רצינית יותר בדגל, אולם לא נקבע ולא הוכח שמדובר במצב שיש בו כדי לפגוע באופן ממשי בתפקודו של התובע עד כדי פגיעה בעבודתו. התובע שדיבר בגילוי לב ובאריכות לא טען דבר וחצי דבר לעניין הצלקות והשפעתן על עבודתו, אלא לעניין מצבו הנפשי והכאבים מהם סובל עקב מצבו האורתופדי. אין גם תיעוד שמצביע על תחושות קשות של התובע בנוגע למראהו עקב הצלקות.

בבואי לקבוע את הפגיעה התפקודית של התובע, לקחתי בחשבון את הפוטנציאל הגלום בו, את הפגיעה שנפגע, את הקשיים שהוא חווה כאשר הנכויות והמאמצים שעושה התובע על מנת לנסות ולהתגבר על מגבלותיו אינם צריכים לפעול כנגדו עד כדי איון הפגיעה התפקודית שנפגע, כפי שמבקשת הנתבעת לקבוע. מן הראיות שנשמעו עולה שנגרמה לתובע פגיעה תפקודית משמעותית המתיישבת עם שיעור נכויות הרפואיות בעלי משמעות תפקודית שיכול ותגביל את קשת העבודות אליהן יכול התובע להידרש, את שעות העבודה והישגיו ואת יכולתו להחזיק מעמד בעבודות אלה. ומכאן גם הפגיעה בתפקודו.

בנסיבות שפורטו, לאור מכלול הראיות והעדויות שהוצגו, ובשקלול טיב וטיבען של כל אחת מהפגיעות ויכולת ההסתגלות של התובע אני מוצאת לקבוע, כי שיעור השפעת נכותו על כושר תפקודו הכללי בגין התאונה היא בשיעור של 35%.

משקבעתי את הנכות התפקודית אפנה לכימות הניזק.

שיעור הניזק

47. למען הנוחות אחזור על הנתונים הרלוונטיים הנדרשים:
- התובע יליד: 12/12/90.
 - מועד התאונה: 5/8/18.
 - גיל התובע בעת התאונה: 27 ו-8 חודשים.
 - גיל התובע כיום: כ-32 ו-9 חודשים.
 - שיעור נכות רפואית: 44.73%.
 - שיעור נכות תפקודית: 35%.

48. הצדדים חלוקים מחלוקת רחבה ועמוקה בעניין שיעור הניזק, התובע טוען לניזק בשיעור 5,656,640 ש' ואלו הנתבעת טוענת שניתן לפסוק לכל היותר 908,675 ש'. אדון בטענות הצדדים.

הפסדי שכר לעבר

49. התובע מפרט שלאחר התאונה שהה באשפוז ובחופשת מחלה עד לינואר 2019, התובע ניסה לחזור לעבוד כמלצר, ואולם ללא הצלחה, ניסה לעבוד בסוכנות למכירת אופנועים שם החזיק

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

כ- 4 חודשים בלבד. בחודש אפריל 2019 החל לעבוד בתחום המכירות, כאשר מאז עבד בחמש חברות שונות בתחום כאשר אינו מתוּזק מעמדו ומן רב במקום עבודה קבוע.

החל מחודש 3/22 עובד התובע בעבודתו בחברה החדשה, בתחום השיווק הדיגיטלי שכרו הממוצע עולה על שילוש השכר הממוצע במשק.

לטענת התובע הוא מחליף מקומות עבודה רבים, עובד בשעות בעייתיות, הפסיק את לימודיו האקדמיים ואת המסלול אליו כיוון בתחום העבודות הביטחוניות ואינו ממצה את פוטנציאל הגלום בו שעה שהוא מאחר לעבודה, מעשן קנבים תוך כדי עבודה, מצוי תחת השפעת תרופות פסיכיאטריות ונמצא בסכנת פיטורין.

לטענת התובע, יש לחשב את הפסדי שכרו לאתר התאונה לפי שכרו ערב התאונה שהוערך בסכום של 7,000 ₪, ובסך הכל 35,000 ₪. לאחר מכן לפי 36 חודשים לפי השכר הממוצע במשק ונכות בשיעור של 45%, סך הכל 196,036 ₪, והחל מ- 1/22 לפי שילוש השכר הממוצע במשק ונכות בשיעור של 45% ובסך הכל 255,850 ₪.

לטענת התובע סך כל הפסדי שכרו לעבר עומדים על 486,886 ₪.

50. לטענת הנתבעת המומחה בתחום האורתופדיה קבע את אי הכושר של התובע למשך חודש בלבד. כך גם המומחה בתחום הפלסטיקה ומכאן אין כל בסיס או הצדקה רפואית לטענת התובע שלא עבד במשך 8 חודשים. לטענת הנתבעת בהתאם לטופס רציפות ביטוח התובע שב לעבודה כבר בחודש 12/18 ועבד בעבודתו הקודמת עד ל- 4/19, וכן עבד בחברה נוספת. הנתבעת סוקרת את שכרו של התובע במהלך השנים וטוענת שאין שלתובע לא נגרם נזק מעבר לאי כושר למשך חודש בלבד כפי שקבעו המומחים בתחום האורתופדיה והפלסטיקה ומכאן שיש לפסוק לתובע סך של 2,508 ₪ בלבד.

51. בחינת הראיות שהוגשו מעלה שהתובע לא המציא נתונים מלאים אודות השתכרותו לפני התאונה ולאחריה, ואולם הומצאו תלושים חלקיים, הומצא טופס רציפות ביטוח וניתן לחלץ את הנתונים מתוך המפורט שם.

אשר לשכר לפני התאונה, התובע עבד במלצרות במקביל ללימודיו. לטענת התובע שכרו היה מורכב משכר שעתי בצירוף טיפים שאינם מופיעים בתלוש, כמו כן עבד התובע כמדריך כושר. התובע לא הביא ראיה בנוגע לגובה הטיפים. מתוך טופס רציפות ביטוח עולה שבשנת 2018 התובע הרוויח סך כולל של 28,805 ₪, בהינתן שהתאונה הייתה בתחילת חודש אוגוסט ושלאחריה התובע, לטענתו, הפסיק לעבוד באותה שנה, מדובר בסך ממוצע של 4,115 ₪ לחודש. שעה שיעקר העבודה הייתה במלצרות, שם קיבל התובע טיפים שאינם נכללים בשכר, ניתן לצאת מתוך הנחה שבסיס השכר היה לפחות כשכר מינימום עדכני, כ- 5,600 ₪.

בחודש ינואר 2019 חזר התובע לעבוד ועבד ברציפות באותה שנה. התובע לא הציג תלושי שכר, ואולם מטופס רציפות ביטוח עולה שהיו לתובע הכנסות של 106,668 ₪, דהיינו הכנסות של 8,889 ₪ לחודש, ברוטו.

בהתאם לתלושי השכר שהציג התובע בשנת 2020, עבד התובע באופן רציף בחברת קוסטורו והרוויח שכר מצטבר של 75,027 ₪, משכר זה ירד מס ההכנסה בשיעור של 116 ₪, דהיינו שכר נטו של 74,911 ₪ ושכר חודשי של 6,242 ₪.

בשנת 2021, התובע עבד עד חודש יוני בחברת קסטורו הרוויח שכר מצטבר בשיעור 49,680 ₪, ממנו ירד מס הכנסה בשיעור 1,863 ₪, דהיינו שכר מצטבר נטו בשיעור של 47,817 ₪.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

כן הציג התובע תלוש שכר מחברה אחרת לחודש אוקטובר, בשיעור של 10,243 ₪, ממנו ירד מס הכנסה בשיעור של 765 ₪. תלושים לחודשים דצמבר ונובמבר לא הוצגו, אף שלכאורה התובע המשיך לעבוד שם בשנה העוקבת. משכך ניתן להניח שהדיווחים לגבי שנה זו אינם מלאים.

בשנת 2022, הוצגו תלושים מאותה חברה לחודשים ינואר ופברואר, המצביעים על שכר כולל של 23,215 ₪ בניכוי מס בסך 1,599 ₪ דהיינו סך הכל שכר נטו 21,616 ₪ לחודשים.

ממרץ 2022 החל התובע לעבוד בעבודתו הנוכחית, שכרו באותה שנה הסתכם ב- 408,416 ₪, כאשר מסכום זה ירד מס הכנסה בשיעור 105,232 ₪, דהיינו סך הכל שכר נטו - 303,184 ₪, דהיינו סך של 30,378 ₪ לחודש.

בשנת 2023, התלוש האחרון שהוצג הוא מחודש אפריל 24 ובהתאם לו שכרו המצטבר של התובע עמד על 204,296 ₪ מסכום זה ירד מס הכנסה בשיעור של 57,529 ₪ ומכאן ששכרו המצטבר נטו עומד על - 146,767 ₪ ובסך הכל 36,691 ₪ לחודש.

52. הערכת הפסדי השכר לעבר של התובע אינה משוטת. לא יכול להיות ספק שלאחר התאונה התובע לא היה מסוגל לעבוד ואף לחזור ללימודים. התובע היה באשמוז ושיקום במשך 94 ימים, ומשכך לא ניתן לקבל את עמדת הנתבעת שיש לקבוע אי כושר למשך חודש בלבד. בהתאם לעדות התובע, כארבעה חודשים לאחר התאונה בחודש ינואר 2019 החל התובע לנסות להשתלב בעבודות שונות מבלי לנסות לחזור ללימודיו. לא נעלם מעיני שרשום בטופס רציפות ביטוח שהתובע חזר לכאורה לעבודתו הקודמת בחודש דצמבר 2018, ואולם האמור בטופס רציפות ביטוח לא בהכרח מדויק, וניתן להניח שהוא רשום כעובד שכן סיים את חופשת המחלה.

מטבע הדברים כאשר התובע לא חזר ללימודיו לאחר התאונה, הרי שהוא יכל לעבוד בתקופה זו במשרה מלאה ולחפש את דרכו בלא קשר ללימודיו ולקריירה ששאף אליה, ומכאן ששכרו עלה, על אף עליה זו בשכר, עדיין ניתן להניח שנגרמו לתובע הפסדי שכר.

כמפורט לעיל עד חודש מרץ 22 הפרטים שנמסרו על ידי התובע חלקיים, אולם ניתן ללמוד מהם על מגמה של עליית בשכר וכך גם התובע מפרט מפורשות בתצהירו. ללא ספק החל ממרץ 22 בעבודה הנוכחית שכרו של התובע עולה באופן משמעותי, והסוגיה הדורשת הכרעה היא האם אכן הוא ממלא את כושרו ויכולתו.

53. ההלכה היא, שככל שמדובר בהפסדי עבר מדובר בינוק מיוחד שיש להוכיח במסמכים ובראיות (ע"א 810/81 לוי נ. מזרחי (26/3/85)), שכן לאור טבעו ואופיו של הנוק, ניתן בדרך כלל להביא נתונים מדויקים ועל התובע חלה החובה להביא נתונים אלה. אולם במקביל נפסק שלעיתים, המציאות מורכבת וכאשר לא ניתן לחשב את הפסדי ההשתכרות בעבר מטעמים אובייקטיביים של העדר נתונים מדויקים וחד משמעיים, אין מניעה לפסוק בגין ראש נזק זה פיצוי בהתאם לאומדן, המסתמך, בין היתר, על הנכות התפקודית שנגרמה לתובע.

כך לדוגמא, ניתן שלא לפסוק על פי הפסד בפועל, במקרים בהם ברור שמאז התאונה ועד למתן פסק הדין נגרמו לתובע הפסדים אך יש קושי לאומדם, בין משום שטרם החל בלתיבת סיפור חייו והיו סיבות אחרות בגינן עבודתו הייתה מוגבלת באותה תקופה, בין משום שהוא מנהל עסק עצמאי ובין משום שהשתכרותו הייתה עשויה לגדול, או משום ששיעור ההפסדים של התובע אינו ברור שכן נסיבותיו השתנו, כך גם במקרים יש לקחת בחשבון נתונים נוספים שהיקפם לא הוברר עד תום (השוו בהתאמה לת"א (ת"א) 1714/04 עזבון המנוח תומר נעים ז"ל נ' קיינר יתרו (18.11.2009)), שם נאמרו הדברים הבאים: "גם בעניין זה קבעה הפסיקה כי ניתן לחייב בסכום גלובלי בגין הפסדי השתכרות בעבר שנקבע על דרך האומדן המתבסס על מכלול

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

הראיות בהיעדרם של נתונים מדויקים וחד-משמעיים (ראו: קציר, כרך א, עמ' 17-18, לרבות האסמכתאות המפורטות שם). ראו גם: עא (ת"א) 37453-01-13 ע.ג. בית נוי בע"מ נ' אהרון אבולוף (11/6/14).

במקרה דנן, בנסיבותיו של התובע, קשה לאמוד את הפסד השתכרותו בעבר, ואת בשים לב שבמועד התאונה למד ועבד במשרת סטודנט, ולאחר התאונה לא חזר ללימודיו והיה פנוי להשתלב בעבודה במשרה מלאה ולמצוא את דרכו בשוק העבודה, לאחר שויתר על נתיב הלימודים. התובע יצא לדרך זו, במומו, כאשר הוא סוחב על גבו את הפגיעות בתאונה. המדובר במי שעל אף גילו בעת התאונה טרם השלים את כתיבת סיפור חייו בעת התאונה, שכן היה עדיין בלימודים גבוהים.

טענת הנתבעת שיש לאמוד את הפסדיו של התובע ב- 2,000 ש"ח בלבד עולה כדי אבסורד ומנגד גם טענת התובע מוגזמת ואינן מתיישבות עם הנסיבות.

כל האמור עד כאן מביא לידי מסקנה שנכון לפצות את התובע לתקופת העבר בהתאם לחישוב גלובלי סביר שמתחשב בכל הנתונים ובכלל זה הפסד מלא לתקופת חופשת המחלה תקופה של כ- 4 חודשים בהנחת שכר של 5,600 ש"ח לחודש, ולאחר חישוב שמתיישב עם שכר ממוצע במשק כאשר ניכר שבשנים 2019, 2020 ו- 2021 ועד מרץ 22, לא הגיע התובע לפוטנציאל השתכרותו בשים לב למישוריו ולכך שהיה פנוי לעבוד במשרה מלאה. בהינתן האמור, בהתחשב במצבו של התובע לאחר התאונה ומכלול הנסיבות שפורטו, לרבות שיעור הכנסותיו של התובע בחלק מן התקופה, סבורני שיש לפצות את התובע בגין העבר בסכום גלובלי של 190,000 ש"ח. סכום זה לוקח בחשבון שערך והפסדי פנסיה.

אובדן כושר ההשתכרות

54. לטענת התובע לאור גילו הצעיר ושנות העבודה הרבות שלפניו, יש לחשב נזק זה לפי שילוש השכר הממוצע במשק, לפי נכוחת תפקודית, לטענתו בשיעור של 45%, הוזחה לפגיעה העתידית הצפויה ועד לתום תוחלת חיי העבודה בגיל 67, התובע טוען לפיצוי בשיעור של 3,441,566 ש"ח.

55. הנתבעת טוענת, שבהתאם לתלושי השכר שהציג התובע, בסיס שכרו עומד על 8,000 ש"ח בלבד. זניון בתלושי השכר שלו אינו מעיד על הפרשות פנסיוניות כלשהן משכרו. כמו כן, טוענת הנתבעת שבהתאם לפסיקה עדכנית, כאשר שכרו של הניזוק עולה על השכר הממוצע במשק אין הוא זכאי לפיצוי בגין פנסיה המחושב על מלוא שכרו, אלא אם הציג ראיות על הסכם פנסיה מטיב. לשיטת הנתבעת יש לחשב חישוב עתידי על דרך האומדנה בלבד, כאשר לטעמה פיצוי הולם הוא סך גלובלי של 700,000 ש"ח, שונה ערך לשכר ממוצע במשק נטו ונכוחת תפקודית בשיעור של 23%.

56. לטענות הנתבעת בעניין הפנסיה, השיב התובע שתשלומי המעביד לקרן הפנסיה אינם מופיעים בתלוש וכי מדובר בהפרשה של המעביד ישירות לקרן הפנסיה על פי החוק וכי יש לצאת מהנחה שמעביד סביר מפריש לעובד פנסיה על פי שכרו המלא.

57. כמפורט כבר לעיל, התובע שעבד עבודה סטודנטיואלית לפני התאונה נדרש לצאת לשוק העבודה באופן מלא לאחר התאונה ובמומו הוא השביח את שכרו. שכרו העדכני של התובע במומו הוא זה הרלוונטי לחישוב הגריעה מן השכר בעתיד (השוו: ע"א 395/81 ברוק נ' הסנה חברה ישראלית לביטוח (5/3/84)).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

עיון בתלושי שכרו של התובע, מלמד ששכרו מורכב משכר בסיס בגובה 8,000 ₪, שעות נוספות גלובליות בשיעור של 1,780 ₪ ובנוסף משתנה מדי חודש בחודשו אשר תלוי במכירות שביצע התובע באותו חודש. לא קיימת אינדיקציה להפרשות פנסיוניות כלשהן.

בניגוד לטענת הנתבעת, הפסיקה מלמדת שיש לחשב את בסיס השכר, כולל התוספות הייחודיות, כגון שווי אחזקת רכב ותוספות חד פעמיות כגון הבראה, בניגוד ובנוספים (במיוחד שעה שאלה הם חלק מתנאי השכר), כאשר במידת הצורך תוספות חד פעמיות יש לפרסם לאורך תקופת החישוב. שיעור שכר לרבות כל התוספות מהווה את כושר השתכרותו של התובע (השוו: תא (מחוזי, מרכז) 47161-02-19 פלונית נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ (3/8/23) להלן: "ת"א 47161-02-19"; תא (מחוזי, חיפה) 1411/00 יונית שוורץ נ' סלקום ישראל בע"מ (22/11/05); תא (ת"א) 174378/02 עזבון המנוח כודש יעקב יורשיו הטבעיים נ' שרותים חשמליים מכניים (שח"מ) בע"מ (9/12/2007), סעיף 35 לפסק הדין).

בעניינו של התובע, תבונות המשתנים הם חלק מתנאי עבודתו ושכרו של התובע שנקבע לכתחילה מתוך הנחה שיתקבלו בוטוסים שתלויים בהיקף המכירות בדומה לטיפ הניתן לטותני שירותים ויש לחשבם בגדר בסיס השכר ובלבד שייפרסו לאורך תקופת העבודה (לענין חישוב הכנסות מטיפי כחריג להכנסות שלא דווחו ראו: ע"א 4660/20, 4881/20 פלוני נ' המאגר הישראלי לביטוחי רכב ("הפול") (10/3/21), הדברים הם בבחינת קל וחומר בעניינו שעה שמדובר בהכנסה שדווחה כדין).

הנסיון של הנתבעת לקבע את השכר על בסיס השכר שכתוב בתלוש בלבד אינו משקף את היקף הכנסת התובע שאמנם אינה קבועה ומותנית בבונטוסים התלויים במכירות, אך עדיין יש לצורך לקחת את כל הנתונים הרלוונטיים לחישוב ולענין הצורך לקבוע בסיס שכר אשר יחזה פני עתיד, גם כאשר הכנסת התובע אינה קבועה, ראו לדוגמא: ת"א (מחוזי, ים-ים) 5323-03 א.ס. ד"ר נ' גדעון מן (7/9/2010) סעיף 185 לפסק הדין.

58. כאשר להפרשות פנסיוניות, מתוך תלוש השכר של התובע לא קיימת אינדיקציה להפרשות פנסיוניות כלשהן. טענות התובע בסיכומי התשובה, לפיהן המעביד מפריש את הפנסיה ישירות מבלי ליתן לכך ביטוי בתלוש, לא רק שלא הוכחו, אלא ספק אם התנהלות זו מתיישבת עם הוראות החוק. מכל מקום, בוודאי שלא הוכחה זכות להפרשות פנסיוניות בגין סכומי הבנוטס החודשיים המעלים את השכר לדרגת שכר של שילוש השכר הממוצע במשק (ראו בהקשר זה, גם ת"א 47161-02-19 לעיל, שם חושבה פנסיה חלקית בהיתן העדר חובת המעביד להפריש הפרשות פנסיוניות בגין בוטוסים).

59. המסקנה המתבקשת היא, ששכרו של התובע בעת הזו, עולה על שילוש השכר הממוצע במשק ולפיכך החישוב אמור להעשות לפי שילוש השכר הממוצע. במסגרת חישוב זה יש להתחשב בשכר הממוצע במשק לישראלים, עובדי שטחים ועובדים זרים (ראה: עא 267/12 סרגי דוידנקו נ' הפול - המאגר הישראלי לביטוח רכב בע"מ (27/7/14)) ולא בשכר עובדים ישראלים בלבד שהוא גבוה יותר. השכר הממוצע כפי שמורסם בתאריך 3/8/23 עומד על 11,987 ₪, שילוש השכר בניכוי מס בהתאם ל- 2.25 נקודות זיכוי להן זכאי התובע, עומד על 27,345 ₪.

60. לטענת הנתבעת, יש לחשב את הפיצוי לפי שיעור גלובלי חלקי בלבד, בהיתן שהתובע השביח את שכרו לכדי שילוש השכר במשק. הנתבעת הפנתה בהקשר זה לפסק דין שניתן לאחרונה בבית משפט שלום, שם נקבע פיצוי בסכום של כ- 30% אקטוארי בלבד (ת"א 59858-05-18 תומר נ' סאס הפקות בע"מ (16/8/23)). עיון בפסק הדין מעלה שאין הגדון דומה לראיה, שם מדובר היה בנכות של 12.5% בקרסול ובמי שהשתלב בעבודה יציבה בחברת הייטק. לא כן בעניינו,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

פגיעותיו של התובע הן משמעותיות הרבה יותר. התובע לא הצליח להשתלב בעבודה יציבה לאחר התאונה וגם עבודתו בחברה הנוכחית, ניכר שאינה יציבה. ככל שהתובע מעזוב את עבודתו הנוכחית, יכול שיתקשה בשל מצבו התפקודי להשתלב בעבודה דומה ובשיעור שכר דומה, הכל גם בשים לב לכך התובע נזקק לשימוש יומיומי בתרופות, וסובל מתופעות שמגבילות את כושר עבודתו.

61. החלכה לפיה יש להבחין בין נכות רפואית לנכות תפקודית ולשיעור הגריעה מהשכר או מכוסר ההשתכרות ידועה ואין צורך להרחיב (ראו לדוגמא פסק דינו של כבי השופט עמית בעא 2577/14 פלוני נ' המאגר הישראלי לביטוחי רכב בע"מ (11/1/2015)), שם חזר בית המשפט על החלכה, שיש להבחין בין נכות תפקודית לבין ראש נזק של גריעה או אובדן כושר השתכרות, שהוא אך אחד המישורים של התפקוד הכללי, אם כי ברוב המקרים המרכזי, לצורך חישוב הפיצויים המגיעים לנפגע. בית המשפט עמד על כך, שאין בהכרח זהות בין הנכות הרפואית לבין הפגיעה התפקודית ובין אלה לבין הגריעה מההשתכרות או מכוסר ההשתכרות של הנפגע ויתכנו פערים ביניהן אם למעלה ואם למטה).

במקרה דנן, בהתחשב במצבו של התובע ומכלול הנתונים שהוכחו, יש לפסוק פיצוי גלובלי, המתחשב בכך שמצבו הרפואי והתפקודי של התובע משפיעים עליו וישפיעו עליו לפחות חלק מהזמן בעבודתו. איגני רואה לפסוק פיצוי אקטוארי מלא, בהינתן רמת תפקודו של התובע, שיעור שכרו ומכלול נסיבות בעניין. בחקשר זה, יש לקחת בחשבון שהתיעוד האחרון בנוגע למצב הפסיכיאטרי הוצג בתאריך 4/22, לא ברור האם לאחר מכן היה התובע בביקורות נוספות. התובע עובד במשרה מלאה, בעבודה בה הוא נדרש לקיים אינטראקציה עם לקוחות עסקיים בעסקאות שנעשות בסכומים גדולים. התובע עצמו העיד שעסקה אחת בסכום גדול, יכולה להניב לו הכנסה של 100,000 ₪ ואכן התובע מגיע לשיעור שכר משמעותי. התובע עובד בעבודה זו כשנה וחצי, והוכיח יכולת התמדה בעבודה. מכאן, גם בהנחה שיכול ובעתיד יהיו לתובע תקופות מורכבות יותר ותהיינה תקופות בהן תהא לו גריעה משמעותית יותר בגובה השכר, ניכר שהוא מסוגל לתפקד לפחות בחלק מהזמן באופן משביע רצון, ויש לחשב את הפיצוי בהתאם.

באופן דומה, אך לאחרונה פסק בית המשפט העליון בעניינה של קטינה שנפגעה מנשיכת כלב ואובחנה כסובלת מנכות פסיכיאטרית בשיעור של 40% ונכות בגין צלקות בשיעור של 20% בפנים (כאשר נקבע שרק 10% ממנה היא תפקודית), שלא היה מקום לפסוק פיצוי בשיעור אקטוארי מלא על אף שמדובר בקטינה וזאת כאשר מדובר במי שסיימה לימודים ושירות בצבא בהצלחה ועל אף שנטען שהיא מחליפה עבודות. בית המשפט הפחית את הפיצוי בתיק משיעור של 3,526,000 ₪ לסך של 2,200,000 ₪ (ע"א 7611/12 פלוני נ' פלונית (7/6/13), להלן: "ע"א 7611/12"). אם כך נפסק לגבי מי שנפגעה בהיותה קטינה, קל וחומר שכך גם בענייננו.

בנסיבות העניין אני מעמידה את הפיצוי על סך של 2,000,000 ₪ (פיצוי המתיישב עם חישוב אקטוארי בשיעור של 70% ופנסייה המתווספת לבסיס השכר).

שיעור ועזרת הזולת

62. התובע טוען שמאז פגיעתו בתאונה הוא זקוק לעזרה וליווי צמודים אותם הוא מקבל מבני משפחתו ובעיקר מהוריו, איתם הוא התגורר בתקופה הסמוכה לתאונה. לטענתו, הוריו ליוו אותו והשיעור אותו לטיפולם רפואיים, שהו לצידו בתקופת האשפוז, תמכו בו פיזית ונפשית ודאגו לכל צרכיו האישיים והיומיומיים. לטענת התובע עד היום הוריו דואגים לו ותומכים בו הן מבחינה רגשית והן בעבודות משק הבית הקשות, בבישול, כביסה, ניקיונות ועוד. התובע

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

מבקש לפסוק לו למשך השנה הראשונה לפי 20 שעות עזרה, ולאחר מכן לפי 10 שעות עזרה שבועיות, סך של 477,433 ₪.

63. הנתבעת טוענת שככל שמדובר בעבר עסקינן בנוק מיוחד הטעון הוכחה, כאשר התובע לא העסיק עזרה בשכר. באשר לעתיד נטען שעיקר נכותו של התובע בתחום הנפשי והפלסטי אינה מצדיקה עזרה ובוודאי לא עזרה צמודה. לטעמה של הנתבעת יש לפסוק לעבר ולעתיד סך של 50,000 ₪.

64. אביו של התובע מסר כתצהירו שהוא ואמו של התובע היו לצידו של התובע בעת האשפוז הממושך, ליוו אותו לטיפולים ולבדיקות להן נזקק, תמכו בו מבחינה רגשית. האב ציין שחסיע את התובע לבדיקות וכי התובע נזקק לעזרה במעברים בתוך הבית, נעזר במקל הליכה, היה מוגבל בפעולות עם הידיים, והוא ואמו עזרו לו במקלחות. האב הוסיף שעד היום התובע לא חזר לתפקוד מלא, הוא נזקק לסיוע בבישול, כביסה, עבודות משק בית קשות.

בעדותו סיפר האב שהוא עובד בחו"ל, בממוצע נמצא כשחצי שנה בחו"ל, אשתו עבדה עד חודשיים לאחר התאונה ולאחר מכן לא עבדה בשל ניתוח כושל שנעשה לה בגלל האב סיפר שהתובע גר חלק מהזמן אצלם ועבר לדירה משלו. האב לא ידע פרטים על חייו של התובע.

התובע עצמו העיד שהוא לא נזקק לעזרה חיצונית אבל הבית שלו נראה כמו חורבה וכי התורים עוזרים לו הרבה בכל מה שקשור לאוכל, ניקיונות, סדר מה שאפשר (פרוטוקול מתאריך 24/4/23 עמ' 22 שורה 22 ואילך).

65. לא יכול להיות ספק של ממש שלאחר התאונה התובע נזקק לעזרה אינטנסיבית מהוריו עד לתום תקופת השיקום, ואולם כפי שפורט לעיל, לאחר כארבעה חודשים חזר התובע לעבודה ותוך פרק זמן קצר יחסית עבד משרה מלאה. התובע עובד כך גם היום, מרוויח מעבר לשילוש השכר הממוצע במשק ויחד עם זאת לא מעסיק עזרה חיצונית, מה שמלמד שהוא יכול להסתדר, חגם שלדבריו הבית לא מטופח (דבר שלא הוכח בראיות אחרות). אמו של התובע שככל הנראה לא נמצאת בקו תברואות והסיוע שהיא יכולה ליתן מוגבל, לא הובאה להעיד (מעדות אביו לא עולה שמוענקת לתובע עזרה יומיומית).

על אף האמור נוכח מצבו הפיזי והנפשי של התובע, בהינתן השימוש הנרחב בתרופות, סביר שהתובע נזקק ועוד עשוי להיזקק לעזרה לאורך חייו. בנסיבות העניין, אני מעמידה את הפיצוי על סך גלובלי של 170,000 ₪ (בהקשר זה, השוו: ע"א 7611/12 לעיל שם קבע בית המשפט שסכום של 200,000 ₪ הוא גבוה מדי, לקטינה בהינתן שלא נזקקה לעזרה במועל).

הוצאות רפואיות לרבות קנביס רפואי לעבר ולעתיד

66. התובע טוען שבעקבות התאונה נגרמו לו הוצאות רבות עבור דמי השתתפות בטיפולים רפואיים, טיפולי פיזיותרפיה, הידרותרפיה, ריפוי בעיסוק, טיפול פסיכולוגי, הוצאות נלוות לאשפוז, תרופות, משככי כאבים, חבישות, משחות, נסיעות והוצאות נלוות אחרות. נטען שעד היום התובע ממשיך לקבל טיפול רפואי ונוטל תרופות קבועות ולכן יגרמו לו הוצאות גם בעתיד. התובע הציג קבלות על הוצאות בסכום של 13,000 ₪. התובע מבקש לפסוק לו סכום גלובלי של 50,000 ₪.

אשר לקנביס רפואי, התובע טוען שבעקבות לאביו ומצבו הנפשי ולאחר טיפול ממושך בתרופות ומשככי כאבים, הומלץ לו וכן אושר על ידי הפסיכיאטרית המטפלת, שימוש בקנביס רפואי החל מחודש 2/21. לטענת התובע עלות החודשית היא בסך של כ- 1,500 ₪ לחודש. התובע ממנה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

לדבריו של פרופ' פניג בעדותו לגבי שימוש בקנביס ומכאן אף שבקשתו למינוי מומחה בתחום הכאב סורכח, יש לקבוע שהקנביס ניתן עקב התאונה. לטענת התובע, נשמרו בידיו קבלות חלקיות בסך 17,700 ₪ והוא מבקש סך של 500,000 ₪ עד לתום תחילת חייו.

67. הנתבעת טוענת שהתובע כחבר קופת חולים זכאי לקבל טיפולים חינם אין כסף מכוח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994. באשר לקנביס רפואי טוענת הנתבעת, שהתובע עתה בערכאה דלמטה למינוי מומחה בתחום הכאב, הבקשה נדחתה התובע לא ערער על ההחלטה ועל כן מדובר בהחלטה חלוטה. כמו כן, טוענת הנתבעת שבהעדר חוות דעת רפואית מתאימה אשר ממליצה על טיפול מסוג זה בגין התאונה, אין כל בסיס לדרישת התובע. הנתבעת מפנה לכך שהמומחה בתחום האורתופדיה לא קבע צורך בשימוש בקנביס וקביעותיו של האחרון גם אליבא דתובע אינן יכולות לחיות במחלוקת. הנתבעת מוסיפה שבהתאם לחזר מנכ"ל מחודש מאי 2019 של משרד הבריאות, בהעדר מוחלט של עדות לכאב מסוג זה, לשיטת הנתבעת המדובר ניתן לאשר למטופל קנביס וכמקרה דין אין כל עדות לכאב מסוג זה. לשיטת הנתבעת המדובר בטענה שברפואה והדרך היחידה להוכיח אותה היא באמצעות מומחים מטעם בית המשפט. לשיטתה של הנתבעת אין לקבל את עדות המומחה בתחום הפסיכיאטריה שהיה יכול לקבל קנביס גם בשל פגיעותיו בתחום שכן זה לא המסלול בו הלך התובע. לשיטת הנתבעת יש לפסוק סכום גלובלי של 45,000 ₪ בראש נזק זה.

68. בהקשר להוצאות רפואיות נפסק לא פעם, כי עיקרון העל העומד בבסיס תורת הפיצויים בניזקין הינו העיקרון של השבת המצב לקדמותו; למי על המזיק ליתן לפגע אותו סכום, אשר באמצעותו יועמד הנפגע, ככל האפשר, באותו מצב בו הוא היה נתון, אלמלא בוצע כלפיו מעשה הניזקין (ראו, ע"א 357/80 נעים נ' ברדה (15/7/1982)). בהינתן עיקרון זה, נפסק שנפגע זכאי לפיצויים בגין הוצאות רפואיות שהוציא לאחר הפגיעה, הנתוצות באופן סביר לשם החזרת המצב לקדמותו.

אמנם, עסקינן ביזק מיוחד, הטעון פירוט והוכחה, הן בדבר הצורך בהוצאתו והן בדבר עלותו (ראו לדוגמא: ע"א 4986/91 המגן חברה לביטוח בע"מ נ' נחום (22/3/1994)), ברם, נזקם שנמצא שהתובעת נזקקה לטיפולים ומעקב רפואיים ואף להוצאות נסיעות כתוצאה מכך, נכון לפסוק הוצאות סבירות על דרך אומדנה ו"על הצד הנמוך והבטוח" - לשם שמירה על האיזון תראוי (ראה: למשל: ע"א 307/77 מור נ' עובד המנוח שעה בוך (2/2/78); י. קציר בספרו "פיצויים בשל נזק גוף" מהדורה חמישית התשס"ג-2003, עמוד 682 ואילך; ע"א 77/67 מ"י נ' דהאן (27/7/1967); ת"א 394/98 אלטאויל אמיר נ' נחמיאס (2/2/06); ת"א 1616/04 שרף נ' אסותא - מרכזים רפואיים בע"מ (23/8/09); ת"א 1515/96 יהושוע נ' הסדרות (25/8/99)).

בנסיבות העניין, ניתן להניח שאכן נגרמו לתובע ויגרמו לו הוצאות בגין שימוש בתרופות וטיפולים רפואיים, אף שהתובע ככלל מטופל במערכת הציבורית.

בנסיבות אלה, נכון לפסוק סכום על הצד המתון והבטוח, מתוך הנחה שאכן הוצאו הוצאות מסויימות בעבר ועוד יוצאו כאלה בעתיד. בנסיבות העניין, ובשים לב למרות הנכונות ושיעורן ולכך שהתובע לא הוכיח כי קיימים טיפולים אותם אינו יכול לקבל במערכת הציבורית ותוך התחשבות מסויימת בהוצאות שכבר הוצאו.

69. אשר להוצאות בגין קנביס רפואי, מתוך החומר הרפואי עולה שלתובע אושר קנביס רפואי בגין כאבים אורתופדיים מהם הוא סובל, באישור רומאים פסיכיאטרים, כאשר המינון חלק ועלה במהלך השנים.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

בהתאם למסמך רפואי מטעם ד"ר טיטיון יחזקאל, בקהילה, מתאריך 26/1/21 התובע סובל מכאבים בכתף שמאל, כרך ימין ושורש כף יד ימין. הומלץ על טיפול ניתוחי לכתף שמאל ולכרך ימין, מטופל במרפאת כאב, מטופל פסיכיאטרית. צוין כי מבחינה אורתופדית אין לו מה להציע לתובע שכן לא מעוניין בניתוח. בשל מכלול כאביו מטופל בטרג'ין אך מאוד מוגבל בתפקודו וסובל מכאבים קשים. במצבו ממליץ לאשר טיפול בקנביס רפואי.

בהתאם למסמך מתאריך 23/11/22, מטעם מומחה בתחום הכאב (מסמך 240 בתיק המוצגים של התובע), התובע סובל מכאבים מפושטים בלתי נשלטים בברך, כתף ושורש כף יד עקב תאונת הדרכים. בבדיקה: רגישות דיפוזית בכתף, בכרך ובשורש כף היד, קושי בהליכה, צליעה אנטלגית, רמת הכאב 10/10 – המומחה ממליץ על העלאת המינון.

70. המומחה בתחום האורתופדיה, לא נשאל ולא התבקש לחוות דעתו אודות ההצדקה לשימוש בקנביס רפואי, על ידי מי מהצדדים ואף לא התייחס לכך מיוזמתו בחוות הדעת על אף החומר הרפואי שסביר שהוצג לפניו.

71. בקשת התובע למינון מומחה בתחום הכאב נדחתה בהחלטת בית המשפט מתאריך 5/1/22, כאשר בית המשפט (כבי השופט הבכיר מנחם (נוריו) קליין) קבע שאין כל תיעוד המלמד על ראשית ראיה לתסמונת כאב כמופרד מהפגיעות שנקבעו על ידי המומחים.

72. פרופ' פניג התייחס בעדותו לשימוש התובע בקנביס רפואי והסביר שהתובע אמנם קיבל קנביס עקב כאבים ואולם גם במישור הפסיכיאטרי הייתה עליה ליתן לו. כאשר נאמר לו שהטיפול בקנביס לתסמונת פוסט-טראומטית טפל לטיפול בשל בעיות אורתופדיות, השיב, תוך שדבריו נקטעו שוב ושוב על ידי בייכ הנתבעת: "אני לא חושב, PTSD זה אינדיקציה היחידה בפסיכיאטריה שנותנת אפשרות לשימוש בקנאביס. אומנם הוא הלך בדרך, הלך במסלול של הכאב. כי באמת היו לו גם כאבים, וגם לכאבים הייתה משמעות באותו זמן ולנכות הגופנית. הפסיכיאטר כותב שאין אינדיקציה למתן קנאביס, בהחלט יש לנו אינדיקציה לתת. אם הוא היה הולך במסלול הפסיכיאטרי, מהניסיון שלי, הוא היה מקבל גם קנאביס על רקע... לפי דעתי כן הייתה התוויה חד משמעית אבל... התוויה לחולה שמאובחן כ-PTSD ולא מגיב לתרופות, לתרופות הרגילות, יש התוויה לשימוש בקנאביס, והיום באמת הקריטריונים..." (שם, עמ' 14, שורה 1 ואילך).

כאשר הופנה המומחה למסמך של ד"ר טיטיון מתאריך 26/1/21 בו מציין הרופא שמבחינה אורתופדית אין לו מה להציע מאחר שהתובע לא מעוניין בניתוח, במצבו ממליץ לאשר קנביס רפואי. השיב המומחה: "בוא נאמר כך, אם אני הייתי רואה בקלינאי את הבחור עם הסימפטומטולוגיה שלו, גם אם לא היו כאבים וגם אם לא היה אינדיקציה אורתופדית, אני הייתי ממליץ על קנאביס. הקנאביס לא יודע לשם מה הוא ניתן, הקנאביס עושה את העבודה. הקנאביס עושה את העבודה גם בקשר לכאבים הפיזיים, וגם בקשר... וגם בקשר..." (שם, עמ' 14 שורה 34 ואילך).

כאשר נאמר לו שאין התוויה של פסיכיאטר לשימוש בקנביס השיב: "כן, איך אומרים, צדיקים מלאכתם נעשית בידי אחרים. הפסיכיאטר לא ימליץ על קנאביס כשהוא כבר מקבל קנאביס" (שם, עמ' 15 שורה 9 ואילך). המומחה הסביר שהאופן שבו התובע מקבל קנביס משנה את המסלול האדמינסטרטיבי שמשמשים בו במשרד הבריאות, אבל הפסיכיאטר המטפל רואה שהוא מקבל קנביס ומתייחס אליו כחלק מהטיפול. בנוגע למינון שמקבל התובע המומחה השיב שצריך לשאול את האורתופד מדוע גדל המינון מ-20 גרם ל-50 גרם (שם עמ' 18 שורה 30 ואילך).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

73. בנסיבות העניין, בהתחשב בכך שהתובע קיבל אישור מהרופאים המטפלים להשתמש בקנאביס ומשתמש בו בפועל וזאת לאחר התאונה ובעקבותיה ובשים לב לעדותו של המומחה בתחום הפסיכיאטריה שיש אינדיקציה לשימוש בקנאביס רפואי גם במוגע למצב הנפשי ומאידך בהיעדר חוות דעת רפואית התומכת בצורך בשימוש בקנאביס ובהיקף השימוש הנדרש לאחר התאונה ובעתיד וכך בהינתן שהתובע לא הוכיח שניסה לקבל החזר מקופת החולים, יש לפסוק לתובע סכום גלובלי שישקף לפחות חלק מהוצאותיו (השוו: ת"א (מחוזי, מרכז) 2963-07-18 פלוני נ' מדינת ישראל (13/3/23) (סעיף 61 לפסק הדין; תא (מחוזי, חי') 2930-01-14 פלוני נ' גיא זגרון (23/11/22), סעיף 21 לפסק הדין; תא (מחוזי, מרכז) 37445-06-18 פלוני נ' התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה ("הפולי") בע"מ (30/10/22), סעיף 27 לפסק הדין; תא (מחוזי, חי') 36785-10-16 פלוני נגד שירותי בריאות כללית (3/01/22), סעיף 125 לפסק הדין).

בהינתן הקבלות שתציג התובע, ובהנחה של הוצאות רפואיות עתידיות, הן באופן כללי והן בשל הצורך בשימוש בקנאביס, באתי לידי מסקנה שסכום של 160,000 ₪ משקף אומדן סביר.

הוצאות נסיעה מוגברות וניידות

74. התובע טוען שעקב נכותו ברגלו הימנית ועקב הפגיעות בגב התחתון ובאגן, הוא מתקשה בהליכה ועמידה ממושכות ולכן נגרמו זיגרמו לו בעתיד הוצאות נסיעה וניידות מוגברות, שכן יזקק לנסיעה ברכב, מוניות או תחבורה ציבורית כמקום שבו אדם בריא יכל ללכת או להצטופף בתחבורה ציבורית. התובע מבקש סך של 80,000 ₪ בראש נזק זה.

75. התבקעת טוענת שפיצוי זה נפסק כאשר נדרש התובע לנסיעות מוגברות לצורך טיפולים או אם נכותו המגבילה את ניידותו. במקרה דנן, זה לא המקרה שכן התובע עושה שימוש ברכב. בנוסף נטען, שלא הוכחו הוצאות אם בכלל עודפות.

76. לתובע נכות אורתופדית, בין היתר בברך, כאשר המומחה בתחום האורתופדיה קבע, שקיימת אי יציבות קדמית והוא מתקשה בכל פעילות ספורטיבית או פיזית. כן סובל התובע מקרע וכאבים בכתף. עקב מצבו האורתופדי של התובע ניתן להניח שהתובע יזקק לשימוש מוגבר ברכב או בתחבורה אחרת שכן אין הוא יכול ללכת למרחקים. יצוין שהתובע ואביו העידו שהתובע עושה שימוש ברכב של אביו, כך שאין לו רכב משל עצמו וספק אם יעמוד לרשותו תמיד רכב. בנסיבות אלה, נכון לפסוק סכום גלובלי בשים לב להוצאות הנסיעה שנגרמו בעבר וכן להוצאות שעשויות להיגרם בעתיד. בנסיבות העניין, בהינתן שהתובע לא הוכיח הוצאות עודפות, אלא העלה טענה כללית, סבורני שסכום של 35,000 ₪ מהווה אומדן ראוי.

נזק לא ממוני

77. לתובע נכות רפואית בשיעור של 44.73%, התובע אושפז למשך 94 ימים, בניכוי גיל ובצירוף הפרשי הצמדה וריבית מגיע הפיצוי לכדי – 130,430 ₪.

סוף דבר

78. אחר כל האמור עד כאן, מתקבלת הערכת הנוקים הבאה:

א. הפסדי השתכרות בעבר -	190,000 ₪.
ב. גריעה מכושר ההשתכרות -	2,000,000 ₪.
ג. עזרת חולת -	170,000 ₪.
ד. הוצאות רפואיות ואחרות -	160,000 ₪.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 15222-04-20

ח. הוצאות נסיעה מוגברות -	35,000 ₪.
ו. נזק לא ממוני +	130,430 ₪.
סך הכל סכום של	2,685,430 ₪.

79. מסכום הפיצוי יש להפחית סך של 11,000 ₪ בגין תשלום תכוף, לא הוברר אם שולם שכר טרחה בגין התשלום התכוף ולפיכך במידת הצורך יעשו הצדדים את ההתאמות הנדרשות.

80. הנתבעים ישלמו אמוא לתובע סך של 2,685,430 ₪, בניכוי התשלום התכוף, בתוספת שכר העדים כפי שנפסק, חוזר אגרה כפי ששולמה - הכל בתוספת ריבית והצמדה ממועד התשלום ושכר טרחת עורך-דין בשיעור של 15.21% מן הפיצוי שנפסק. הסכומים ישולמו בתוך 30 יום, שאם לא כן יישאו ריבית והצמדה עד למועד התשלום בפועל.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 60 ימים.

המזכירות תשלח את פסק הדין לצדדים.

ניתן חיים, י' אלול תשפ"ג, 27 אוגוסט 2023, בהעדר הצדדים.

אורלי מור-אל, שופטת